

Poetii cîntă

MAREA REVOLUTIE

EXODUL UMBRELOR

De unde aceste umbre gonite
strălucite,
de prin păduri ivite,
fișnite
din pămînt?

De unde aceste umbre ciudate
lunecate,
din mări intruchipate
din aer
și din vînt?

Nenumărate umbre ușoare
de-a-nălțare,
la (rite cu cuțite,
au flinte vechi în spate,
cu străie ponosite
și bărbi înzăpezite,
cu dire de morminte și dire de balade,
vin dintr-o moarte mare,
vin umbre călătoare.

În frunte cnezul Igor, tăiat ca-n stîncă.
Lîngă,
făptura-i legănată semeț pe-un cal bălan,
Boțdan Hmelnișki vine să stringă-n
mînă stîngă
o sulășă
ș'n dreapta albastrul buszagan.

Cu Pugaciov și Razin
ies din coșciug mușcici
la praznicile spadet
și-al furcilor festin.
Opincile lăpăte de-atita drum prin veacuri
au împinzit pămîntul
și vin ca apa
vînt!

Ermak și-adună marea oștire-n
zări sibire
și iată că taigaua și tundra scot faimos
armuri cărora lutul
le-a stîns din strălucire
și-n care-a ros rugina
și ploii au ros
vîrtos.

Siberia-și adună și decembrieștii.
Săbii
dau zîngănit de lupta atîtor deportați.
La mările-nghețate au poposit corăbii
și sînu trec la fărmi crestați
și înghețați.

Timplarele Hakturin, și tu fișniși din moarte
ca flacăra din banii ascunselor comori?

Prietene Obnorski,
vechi muncitor cu carte,
și tu lăzii în rîndul
celor nemuritori?

Fii bun soșit, Potemkin!
Coboară vechea scară
a navei emigrate la maluri rominești.
Aceleași sint și Neve
și zarea boreală,
dar vasul Aurora te-asteaptă.
Nu-l rînești?

Entrina humă morții din bezna goală-i
scoală
ci vin
ci vin
urși din nouă s:te cinci.
Se deslășoară iarăși răpaie de răscoală
și iarăși dorm palate ucise sub opinci.

Vine un zid năprasnic de umbre
și penumbre
iccate din balade, hrisoare și pămînt.
Vestimenturile morții mucegăite, umbre
sint dese jo:
și trupul îmbracă nou vestmint.
Prind crenule carne
și ochii prind lumină
rează în mișcare viu, nemișcatul trup,
inima iarăși cîntă pe-oprite violină
și de pe buze-nchise
tăcerile se rup

Noi cavaleri cu coifuri de aramă
sau căciulă
de astragane rare sau de purcane moi
prin stepele Rusiei fac iarăși căruțul
și-n revoluții intră
rîncurnați eroi.

Ei nu mai sint cenășă bătrînd
nici jărînd,
și-au conservat mumia sub flori și arături
și-n numele vieții
cei morți cu armă-n mînă,
aduc pe front cohorte de noi întărituri.

Ei sînt pentru Octombrie
au fort pentru Octombrie.
ei luptă în Octombrie cu cei contemporani.
Atita doar că ochiul nu-i vede nicăierea
dar inima li simte
alături
partizani.

OASPETELE PALATULUI
DE IARNĂ

Chelii pomădate și trese și miini cu inele
și fracuri cernite sub care bat inimi cernite;
Palatul de Iarnă e parcă-ntre ziduri de gheață
urînd primăvara vestită și veșnică-a lumii.

La masa din lemn cumpărat de la zonele calde
unînd abanosul închis în ebanul roșiat
stau miinile albe de sloi ca să sprijine timpla
la: Kérenski, omul vîndut, cumpărat ca-n tarabe.

E clipa cea grea cînd la poartă bat crainicii morții,
cînd sufletu-și face bilanțul vieții lăuntric.
Da domnii miniștri se tem să-și mai facă bilanțul
și-n preajmă privesc cu irise de fiară-ncolțită.

Bilanțu-i zădărnice. La ce bun să scoată din suflet
furuncule, zdrențe, rugină, cocleală, leșie.
Mai bine-i atunci cînd nu ai conștiință în tine
și nu-ți faci cu groază examenul de conștiință:

Și moartea-i la ușă. Iar valul mulțimii se-aude
cum marea se-aude atunci cînd de fărmiuri te
apropii:
„Vai, marea inecă!” și gîndul acesta-nspăimîntă,
chelulele ard și transpiră-n ciorchine, la masă.

—Dar unde sint junkerii, cerberii noștri de pază?
—Acolo spre unde și voi, în curînd, vă veți duce!
—Și unde-i norocul scontat pentru ultima clipă?
—Acolo spre unde și voi, în curînd, vă veți duce!

Și ochiul se cască de cvar, în osoase orbite,
și tremură mina ca varga și-n palmă-i sudoare.
Deasupra palatului oare o coasă se-aude
și cine lovește în hornuri cu-o mare secură?

Plînuinul se chinuie. Inima, ca o cășeană
legată în lanțuri și biciuită la sînge, —
chelulăiește de groază. Iar pielea e verde, —
bag-seamă tot trupul e plin, pînă-n creștet de fier.

Ehei (nu se știe de unde și cînd apăruse)
o galbenă doamnă-n-nceput să danseze prin sală
pe creștet puria o tichie de mărgăritare
și doamna, dansînd, fluiera și ridea ca o tișfă.

Și-atunci un ministru posac s-a trezit deodată
cî și el dansează și poartă tichia pe creștet, —
cî ride și fluiera — alături de galbena doamnă
și-alături de ei, alți miniștri cu fracuri sucite.

Dance tot palatul și-n el Nebunia drept oaspăt,
ridea pin-la lacrimi, plîngea pin-la riset, în turmă —
și sec clinchetii-a tichie de mărgăritare
palatul întreg'nebulise.

Dansu și pereții și mesele-n patru picioare
cînd moartea inelul mereu și-l stringea din afară
și-o salvă de tun a tunat de pe crucișătoare, —
iar veacul privea la fereastră-amuzat, balamucul.

În colț un ministru sorbea o licoare, tăcut.
Paharul cu-otravă era jumătate băut...

Al. Andrițoiu

Veronica Porumbacu

ZBOR
DE OCTOMBRIE

„Steaua pe care stăm e roșie...”
(Zaharia Stancu)

Alunec pe Calea Laptelui, pe curcubeul nocturn,
sub linele pulberii lunare, către Asia veche,
și trec printre stelele nopții ca printre creneluri de
turn;
elicea stîrnește din ceruri furtunile lumii-n ureche.

În zbor sint de zile și nopți și încă mai am
sub mine pămînturi prietene, ce ieri le știam după
nume.
Din postul înalt-migratoriu, cuprind în minusculul
geam
pe rînd continentele roșii, nesfîrșita mea lume.

Da, steaua noastră e roșie. O văd de aci:
sub noi candelabre își leagă-n orașele-n spații.
Da, steaua noastră e roșie, de cînd izbucni
Revoluția dreaptă, cu sabia sa de jărătic.

Dar, steaua mea între stele, știi bine, căci tu ai văzut
întîiul octombrie liber, cu fulgerul roșu-n aripă:
Revoluția nu e-n muzee, și nu e la timpul trecut,
Revoluția tinăre-o poartă în simburii-și fiece clipă.

Revoluția n-are odihnă, e veșnicul mers.
Nici îmbrășișind tot pămîntul n-are să moară!
Da: steaua noastră e roșie!
Sînt beată de-acest univers
prin care alunec în noapte sub steaua polară...

Asia, octombrie 57

SOSISE ORA

Se năclăise țarna de sînge și sudoare;
Dospa-n ea suferința ca într-un aluat.
Cu fiecare frunză cădeau foi mici de soare
Și noaptea ca uitarea se pogora pe sat.

Crescuse iarbă veche pe margini de tranșee
Și bărbi cu părul aspru la cei de dedesupt,
Încinși peste mantale cu funii și curmee,
Cu-ncremeniri de piatră de stei pe chipul supt.

Durerea coborise în oameni ca o noapte,
Umbrau cu toții parcă prin nesfîrșiri de ceață,
De nu vedeau deasupra nici căile de lapte,
Nici nicăieri, departe, vreun semn de dimineață.

Doarme orice ființă cu moartea cot la cot,
Și foamea pretutindeni cu ea, ca o nebulă.
Călușu-oprise-n gură, un țipet, peste tot,
Și apa în fîntină-avea iz de mătrăgună.

În sufletele pline de lacrimi și obidă
Nu încăpu deodată mai mult, o picătură.
Un fluture crescuse, ascuns, în crisalidă,
Hrînit cu răzburare, cu umilniși și ură.

„Nu știu cîte veacuri tot nu sosise ora,
Dar ca bătu deodată la un ceresc pendul;
Într-o cabină poate, pe vasul Aurora,
Și a strigat poporul, c-un singur glas: Destul!

Demostene Botez

COPACUL

„Sînt bătrîn ca bătrîna măicuță Rusie,
ca apele Nevei eterne, arhaic...
Eram pe atuncea pădure, pădurea!
Eu singurul martur al vremii acele de umbră
rămăsinț singur strajă
bătrînei măicuțe Rusii...
În inima vastei piețe deșarte
cu trupul în cercuri de fier, ferecat
— mușic vegetal osîndit putrezirii —
priveam, drept și mut, rădvanul de gală
în care trecea
Majestatea Sa Țarul!
Și brațele goale de frunze și negre,
multiplele brațe-ale țării, chircite,
urcau toamnei sure, scheletic, blestemul.
Îmense creșteau, subteran, rădăcinile mele,
prinziind fără număr, în clește Palatul,
atente la semnul istoriei, roșu.
Masiv dominam judecata Rusiei:
Palatul de Iarnă-astepta să rostesc eu sentința...
Din trunchi mi-au mușcat schije, gloanțe
și-acum zac uitate în inima mea...
Am stat meterez luptătorilor roșii
iar singele meu de rășină, din rîni
cu-al lor s-a-ncheat într-un roșu amestec.
...Și-n zorii aceia de toamnă unică
în toată istoria pomilor lumii,
cu brațele mele — pădure rusească —
eu am făcut istoriei semn,
să șfarme Palatul de Iarnă cu tunul.
Și rînilor trupului meu zbîrcit de vechime,
tămădă le-a fost într-o zi o hirtie;
au pus un afiș: „Decret pentru pace...”
A fost un ostaș, un bătrîn ca și mine;
la piept decorația asta mi-a prins.
Și-atunci, pentru cea dintîi dată,
rupîndu-mi căușă de fier,
am dat în genunchi eu, copacul
— în trunchi anonim și simbolic:
pășea în piață, cu flamure roșii — hlamidă
un alt suveran, uriaș
Majestatea Sa Revoluția!”

Romulus Vulpesou

Vă prezentăm poezi sovietice

LEONID MARTINOV

Autor al volumelor „Lukomorie”, tipărit în anul 1946, și al culegerii intitulată simplu „Versuri” — 1956, Leonid Martinov — mai ales după apariția ultimului său volum — a devenit unul dintre cei mai citiți și apreciați dintre poezii sovietici, beneficiind de o mare bogăție de idei și de o expresie artistică nouă.

N. S.

REVOLUȚIA

Revoluția se pîrguia și-apoi s-a dezlînguit. Ca un steag purpuriu desfășurat

revoluția, pleoapă-albastră a luminii ochii săracilor.

Pe săraci, ea, înalta, îi ridică și-i îmbrățișă, proletara. Ea-ștelega fără cuvinte letona, maghiara,

chineză, germană, slovacă, cehește... cu toți să trăiască alături în lume, cu toți să se prindă de mîna, frățește.

Se pîrguia, ne-amintim, se pîrguia în mine, în ceașca subsolurilor, în cozile mute din fața ghișeelor în cerul murdar al tranșelor.

Bogățiile s-au sforțat, s-au zbatut s-o-nvăluie-n discursuri; ucuzuri s-ntrăiau chiar de la-nceput; ei numai să n-aiă năcazuri. Dar porni revoluția, ea, la asalt smîlgînd poarta grea din canalul inchi, proclamîndu-și poruncile sale deasupra ruinelor imperiale.

Revoluția a descătușat pe toți chinuții din cazemate

PIULIUL IDEI HULUB

Invins amarnic și descins.

Așa era, și fraged, piulul ivi din coajă, fraged, piulul.

Era de statul unui plumb uitat pe țevă, neaprinș, cu arma aruncată-n cîmp cînd ucigașul fuse prins

Ereții să nu-l poată șișia

La romînește de Nichița Stănescu

Cuvînt despre Șcipaciov

Poetul și-a sărbătorit adolescența în Revoluție. Șcipaciov nu cunoscuse pînă atunci decât experiența dureroasă a copilului-argat pe una din nesfîrșitele moșii din vechea Rusie. Ca și Esenin va fi hălăduit pe drumul stepelor, visînd clipe de care ne vorbește într-una din frumoasele poeme-confidențe: „Gonea o rază ceață de pe casă / Și soarele, îndată deșteptat / Ca mine, cu-o privire somnoroasă / Sula peste cîrțile din sat /... Pe front am fost. Asemenea științei / În luptă cînd alarma scăpăra / Pe umezile ierbi ale Crimei / Un soare singur se ridică”. Iar amintirea toamnălor de conac nu se rezumă simbolic în Tescurorul de struguri. Cu victoria Revoluției, Șcipaciov a devenit un trubadur al epocii noi. Dimineața colhozului, livezile grele de rod, tînrul tractorist care străbate zările largi ale câmpului sînt citiva din prilejurile de entuziasm și admirată poezie la Șcipaciov. Sub cerul patriei — cum și-a intitulat un ciclu de poeme — cîntărea liber, la parte la aceste evenimente constructive, simțind că „în toate amănunțile lezeste / Pămîntul meu natal îi îndrăgesc”. Rîul căruiu game-nii sovietici îl schimbă cursul, deputata vorbind cetățenilor, cîntecul privilegiului amestecîndu-se cu forța oragului sînt consemnate todeauna cu trezirea însoțită a poetului autentic.

Făcui să-l cese, dorindu-i în același timp, ca „Urcînd pe cărarea cea dreaptă, / Băieșe să-mi crești vîrșind / Să știi suflarea întreagă / Toți cei ce sînt oameni cinstiți / Știpaci în la patria-mi întreagă, / Constructori și ostași ojești”. Sînt versuri scrise în 1943 cînd poetul, alături de atîtea milioane de ostași sovietici, lupta împotriva fascismului. Acestea însoțesc apogeul împotriva cotropitorilor, amîni prin dramatismul ei, în păstrat amintirea vie. Șcipaciov e și un poet al iubirii, al iubirii înnoțite. S-ar putea cita atîtea din grațioasele madrigale pe care le găsim traduse de Veronica Porumbacu în volumul Poezii și poeme. Ce de frescă sună căntăria:

Cînd aștea iubirii-mi vin în minte, Ceva nu-mi pot deloc închipui. Ce n-am știut de tine mai înainte, Că tu mi-ai fost strălucit într-o zi.

Rugînd prîndă omicele-n turnuri, Căi multe să mai am de străbătut, Eu binecuvîntez acele drumuri Ce-au vrut să se-nvăluie-năcăt la-nceput.

Și ușor albor de meditație sentimentală adăncă Jăbura e o melodie / Ce nu e prea ușor s-o scrii”. Oricare antologie a poeziei de dragoste va reține versuri venin al lui Șcipaciov, acest trubadur al epocii noi.

Liviu Călin

ASALTUL PALATULUI DE IARNA

Fericirea de a avea un prieten

Articol scris pentru „GAZETA LITERARĂ”

Prietenia este întotdeauna reciprocă, la fel ca și dragostea. Prietenia exclude minciuna, prefăcătoria, nesinceritatea. Prietenia e mai degrabă un atribut al inimii, decît al rațiunii. În prietenie, principala lucră este Sentimentul și nouă, celor care scriem, cuvîntul prietenie nu este foarte familiar, cîci noi închinăm întreaga noastră viață cultivării sentimentelor. O singură dată am avut ocazia să vizitez România, dar impresiile căpătate vor fi de neuitat. Dacă atunci cînd ești departe de ceea ce ai văzut, sentimentele pe care le-ai resimțit, atunci cînd erai aproape, nu te vor părăsi, apoi ele vor reveni cu toată puterea. Uneori numai notele dansului popular — Ciocîrlia — pe care le-ai auzit interpretat cu instrumente populare, sau numai simpla strîngere de mîna a unui muncitor de la „Gri-vița Roșie” te mișcă cu mult mai adînc decît zece discursuri pe tema importanței culturii muzicale sau a dictaturii proletarietului. Răspunsul modest al bătrînului fărăn din satul Bod, Ion Cristoloveanu, despre felul cum a intrat în întovășirea „Horia, Cloșca și Crișan”, a însemnat pentru mine nemăsurat mai mult decît pagini întregi de materiale statistice cu privire la dezvoltarea sectorului socialist la sat.

Nu sînt împotriva statisticii, dar într-însa nu găsești adeseori sufletele oamenilor. În povestirea bătrînului fărăn, însă, poți vedea că într-o picătură de apă căzută în praful drumului, grădînie de pe margine, „într-o toată inimă? ne-a întrebat președintele — povestește Cristoloveanu — și eu i-am răspuns: „Dar cum dracu să intru cu ea jumătate”. Și acum, slavă domnului, am muncit mult și am cîștigat din plin”.

Cunoștința cu tehnicianul uzinelor „Șteava Roșie”, care fabrică strunguri și vagoane, cu Ion Pălar, a avut pentru vizitatorul străin din Danemarca, Belgia, Grecia și Austria, efectul unei strălucite demonstrații despre superioritatea modului de viață într-un orașel muncitoresc socialist în comparație cu acela al muncitorului chiriș în blocul cine știe cîrui capitalist. În orașel puteai fi atras nu alt decît instalația de gaz

sînt un simplu episod militar, ci sînt pagini scrise cu sînge în istoria Romîniei și a popoarelor balcanice vecine. Renunțînd Nicolae Grigorescu a văzut cu ochii săi luminoși și Veselod Garsin, care au pășit în drumul către primele lor creații prin înturcirile voastre ospitaliere. Cîntec citeam despre întîmplările din Iunie, în diferite broșuri politice, nu-mi puteam imagina că peste o vreme voi reuși să cunosc toate acestea, care mărturisesc despre înaltul spirit de clasă al jăranîmii romine, din nucele tînrului și talentatului Petru Dumitriu.

Atunci cînd mă aflam în rîndurile Marinei Sovietice și vedeam cum răminii în Crimea, treceau de partea noastră, nu-mi închipuiam totuși că voi veni ca oaspete în București, că-l voi cunoaște pe Mihail Sadoveanu, că-l voi îmbrățișa pe scriitorul Mihai Beniuc, că o voi întîlni pe remarcabila poetă Maria Banuș, pe Veronica Porumbacu sau pe Zaharia Stancu, că voi cunoaște oameni ai artei ca Alexandru Toma, Baranga, Davidoglu și Lucia Demetriu, sau acțione ca Elvira Godoanu, Carmen Stănescu și mulți alții! Noi, oamenii sovietici, împlinim în curînd o existență statală de 40 de ani. În pragul marilor sărbători, fiecare din noi chibzuește adînc, își face un examen al memoriei, își revizuește ideile, pe care timpul, acest învîntător sîret, i le-a îmbogățit. În fața mea reapar acum priveliști din copilărie, anii luptelor și ai transformărilor, anii de reconstrucție în industrie și agricultură, primele planuri cincinale, precum și cîntăcîlul marilor încercări politice, morale și fizice — războiul. Multe au trebuit puse la loc, multe strădăni au fost necesare și jefite de asemenea. Conștiința faptului că tot ceea ce faci o faci nu numai în folosul poporului tău, dar și al altor popoare, conștiința faptului că ești primul, sînt factori care te obligă să te concentrezi asupra obiectivului principal. Și pentru noi lucrul cel mai important este viitorul. El nu trebuie să fie înnoțat; să facem tot mai neînsemnat decît numărul furniturilor cu fulgere al perioadelor de secetă, al uraganelor vîntătoare.

Trече, trече, trече, Doftana asta rece, Doftana azi petrece, Și noi ne veselim.

N-am uitat acest cîntec, dragi prieteni! Optimismul sînt se datorește faptului că l-au cîntat chiar foștii deținuți ai ingrozitorii temnițe, cu monstruoasa ei secție H, deținuți care au cîștigat nu numai propria lor libertate, dar și pe aceea a întregii țări. Fără îndoială, o mare importanță în câștigarea acestei libertăți a avut-o prietenia între popoarele noastre vecine, născută în focul luptei de eliberare de sub jugul fasciștii și, mai tîrziu, în lupta de reconstrucție. Nu pentru asta, oare, mamele ostasilor sovietici căzuți nu întreabă pe cei care avem fericita ocazie de a vizita România: „Cum trăiesc romînii? Își aduc aminte de copiii noștri? Au poate nevoie de vreun ajutor?”

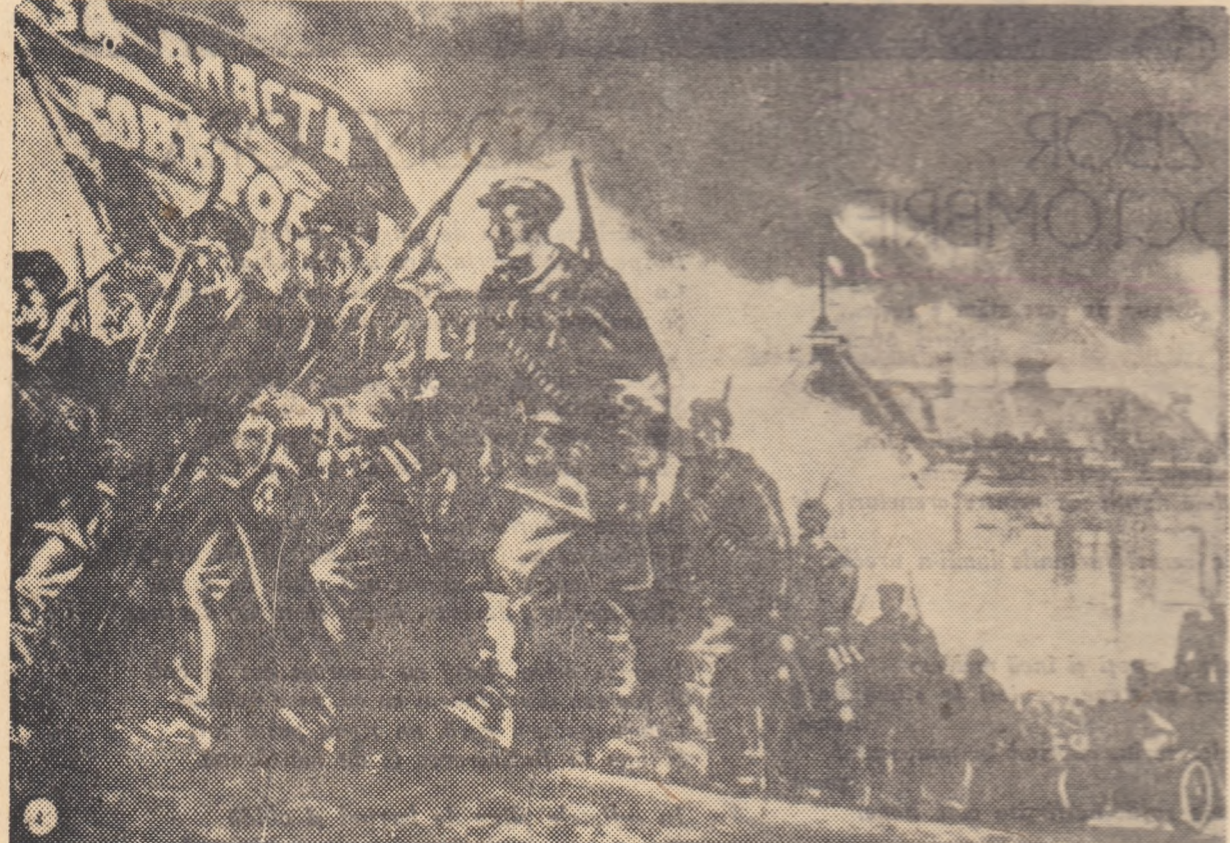
E de prisos să mai comentăm aceste cuvinte ale mamelor sovietice și să mai explicăm sentimentele lor. În mintea Olghi Banic, decapitată la Stuttgart, te face să nu poți fi indiferent față de calea pe care trebuie să o urmeze poporul romin. Pentru viitorul fericit al poporului lor au acceptat să moară oameni ca Olga Banic.

Participînd la dezvelirea statuii lui I. L. Caragiale, în Ploesti, noi ne aduceam aminte cum, cîndva, acest oraș al petrolului era încercuț cu creion roșu pe toate hărțile pilotajelor noastre, care erau preveniți astfel să nu distrugă bogățiile poporului romin. A bombardat și a dezvelit monumente, sînt lucruri total diferite. Lumea trebuie clădită pe baze largi, umanitare, și nu pe arsenaluri secrete de distrugere sau pe planuri perfide.

Tînrul romin, în zilele Festivalului, a hrînit cu grăunțe din aceeași pîungă de hîrtie pombulbul alb al păcii, alături de tînrul din America, sau de negrul din Sudan. Acest gest simbolic e mai puternic decît undele posturilor de radio „Europa liberă” sau „Vocea Americii”.

Noi sîntem vecini. Am avut același dușmani și prieteni. Vecinătatea cu Balcanii, apropierea teritorială de popoarele slave, singele vîrsat de nenumărate ori în lupte comune, sînt de natură să ajute înțelegerea noastră reciprocă. Luptele de la Plevna nu

Arkadie Pervențov

DETAȘAMENT DIN GARDA ROȘIE, ÎN ZILELE REVOLUȚIEI

MESAJUL ARTISTIC AL REVOLUȚIEI

Cel care au bunul obicei de a frecventa literatură sînt în permanență ispiții săi măsoare dimensiunile, să pătrundă tainele unui univers niciodată încheiat de explorat, să-i surprindă adîncimile și sensurile ascunse, meru noi. Întotdeauna revelatoare. Rămîne un adevăr netăgăduit că arta, după expresia lui Karl Marx, este cea mai înaltă desăvîșire pe care și-o poate oferi omul. Conferindu-i-se așei funcție de „cea mai înaltă desăvîșire” se angajează, implicit, participarea — în formele lui superioare — a spiritului uman, nu în limita unei stricte investigații de cunoaștere și interpretare a lumii, ci în sensul activ de transformare a ei. „Filozofii nu au făcut decît să interpreteze lumea în moduri diferite, e vorba însă de a o schimba”. Dezideratul lui Marx poate fi cu a-această eficiență extins din domeniul istoriei filozofice în acela al gândirii artistice, al istoriei artelor și literaturii. Dacă ne limităm la fenomenul literar, de unde am pornit de fapt inițial, este limpede că expresia majoră a acestui deziderat nu poate fi conținută decît în literatura lumii libere, a lumii în care demnitatea omului se acordă deplin cu imperatiile vremii și ale înaltei sale meniri istorice. În cele patru decenii de existență — o vîrstă relativ scurtă, dacă o privim prin prisma perspectivei istorice — literatura realist-socialistă înregistrează o experiență generoasă în aspectele ei capitale, experiența unui proces de creație soldat cu opere al căror fundament este în gîreașă o rezonanță universală. Dar nu simpla înșurire a celor mai valoroase opere care au intrat în fondul clasic al literaturii sovietice poate fi argumentul definitoriu al valențelor ei artistice. Este o literatură care prezintă particularitățile unui fenomen fără precedent în evoluția societății omenești, în măsura în care acest fenomen consemnează esența istorică a unei epoci de uriașe prelații și spirituale, întreaga împetuțitate a patosului ei revoluționar.

„Nu există decît două forme de viață — putrezirea și arderea. Fricoșii și lași o vor alege pe cea dintîi, curajoșii și generoșii pe cea de-a doua”. Cuvîntele lui Maxim Gorki pun simultan o problemă de concepție și de atitudine — problemă-axă a întregii literaturii sovietice. La lumina „arderii”, privită ca opusul procesului de descompunere, de putrezire, Gorki — primul — a creat o întreagă galerie de personaje, urmînd linia ascendentă a „celor curajoși și generoși”. De la formula romantică a simbolurilor abstracte (Danco, Șoimul, Albatrosul, Omul) pînă la ample sinteze artistice în care se confruntă epoci și oameni cu mentalitate și concepții diferite, scriitorul pune în cumpănă destinele istoriei și ale umanității, cu o direcționare clară, sugestiv demonstrată, spre un țel suprem — țelul eliberării omului, tangibil prin înfăptuirea revoluției proletare.

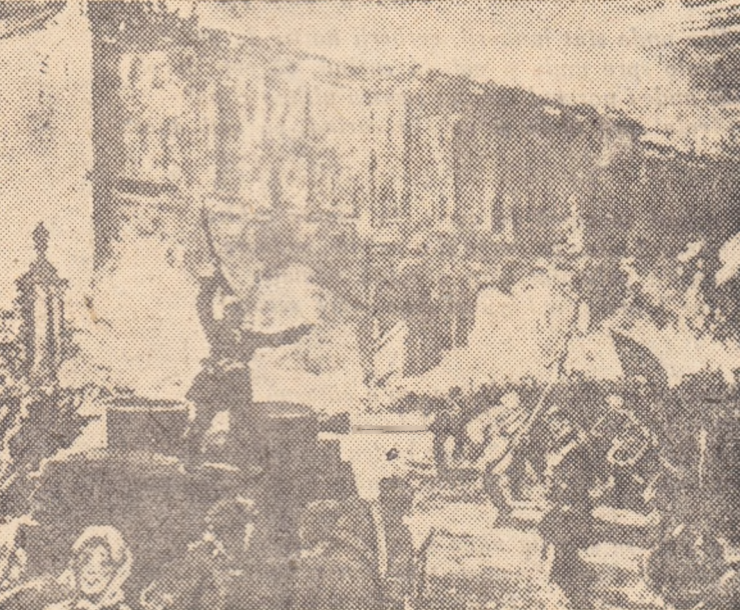
Literatura fertilizată de evenimentele revoluționare ale triumfului lui Octombrie urmează un proces de maturizare, de cristalizare, tot alt de complex și interesant, precum Gorki personal l-a parcurs în căutările, în tatonările lui, de la hotarul dintre cele două secole și pînă la izbinda Revoluției Socialiste. Dinamismul, ca unul din resorturile interioare primordiale ale literaturii sovietice, avea în stadiul ei germinativ aspectul mai mult exterior al mișcării de masă, cu substrat anarhic, neorganizat, asemenea stihilor dezlînguți ale naturii. Era prezentă încă viziunea subiectivă a revoluției ca fenomen spontan, pe care o atestă literatura scrisă în toile evenimentelor din 1917 sau în primii ani ai războiului civil. Și poemul 150.000.000 al lui Maiakovski, și Cei doisprezece de Alexandr Blok, și nucea Cădereii Dăinului de Malșkin, Pămîntul și Povestea zilelor nenumărate de Vladimir Lidin sau Calul de foc de F. Gladkov, precum și alte opere care s-au născut în anii 1917-1924, chiar dacă izbutesc să redea cu o remarcabilă forță epică interesul năvalnic al maselor, freamîntul și poezia revoluției, rămîn totuși neînchegate, cu tendințe diluze. Le lipsește acea „șiră a spinării” solidă, care nu e decît o concepție unitară susținută de dezvălțirea personalităților umane puternice, de individualizări materializate în personaje distincte. Mai mult decît atât, majoritatea vădesc pasiunea pentru senzațional, pentru exotic, pentru spectaculos și neprevăzut, tendința de a exprima generalitatea unor fenomene în formele lor de suprafață, fără a pătrunde raportul de cauzalitate, dialectica faptelor și împrejurărilor, și mai ales făcînd de cele mai

multe ori abstracție de elementul „om”, luat ca individ. Se remarcă absența aproape totală a numelor proprii, puținele personaje fiind amonine sau înlocuite prin imagine colectivă care se realizează de predicție prin folosirea modului impersonal, prin frecvența expresiilor de sinteză ca: „mulțimea”, „ceala” (Viacoslav Șişkov scrie un roman cu titlul Ceata), „masele”, „ei”, „jara care stă la posturile telefonice” și altele. Masa de oameni, de obicei idealizată, apare sub forma unor alegorii abstracte, într-o proiectare romantică a visului, „veacului de aur” al omenirii, după cum noțiunea de revoluție îmbracă haina metaforică a unor simboluri ca „viforul”, „furtuna”, „vijelia”, „vîntul năprasnic” (B. Lavreniev are o năvălă intitulată Viscolul). Scriitorii stabilesc un paralelism artificial cu vremurile de mult apuse, arhaizînd nu numai mijloacele de exprimare, dar și situațiile. Așa evenimentele revoluționare sînt prezentate fie ca un fel de înclăstare dintre slavii și tătari (Calul de foc de F. Gladkov, Povestea zilelor nenumărate de Lidin), fie în spiritul răscolului din veacul al XVII-lea și al XVIII-lea (Răzmerita de N. Nikitin, Ceata de Șişkov), fie într-o viziune apocaliptică (Rusia scaldată în sînge de Artiom Vesolii).

De aceea apariția în literatura revoluționară a eroului comunist de țară și integritatea morală a lui Klicikov (Ceapă de Furmanov), a lui Levinzon (Înfrîngerea de Fadeev), a lui Anton din Bursuc de Leonov, sau a luptătorilor nelămpăcate Lublov Iarovai (din piesa lui K. Treniov, cu același nume) marchează saltul calitativ spre individualizare, spre concretizarea ideilor în lumina unor procese organizate, prin prisma concepției proletarietului conștient. Se distinge, pe fondul ciocnirilor primordiale dintre lumea nouă și cea veche, drumuri și destine particulare, destine unor oameni vii, cu o viață spirituală bogată, complexă, multilaterală. Literatura încețoșă a mai înțepă unii sumum de energii meditative, haotice, a unui conglomerat de voințe lipsite de conștiință clară a finalității urmărite. Se afirmă o forță unitară care le centralizează, le organizează, acea forță centripetă, care este Partidul. Sub influența lui Klicikov se transformă într-un comunist conștient comandantul de oști Ceapăev. Detașamentul lui Levinzon va

supraviețui nu numai prin citiva oameni rămași în viață, ci perpetuându-se în faptele eroice ale urmașilor chiar și după moarte. Insași masele vor ieși din anonim în Torentul de fier al lui Kojun, care o va dirija în luptă organizată pentru izbînda revoluției.

Literatura care a izvorit din dramatismul unor situații cu puternice ecouri în psihologia omului, depășind stadiul inerent al unui lirism exaltat, al unei viziuni augmentate, aproape cosmice, găsește echilibrul proporțiilor reale ale fenomenelor, motivarea logică a acțiunii în virtutea unui factor organizator și rațional. Atînge sobrietatea realității și concizia clasică în soluțiile artistice, devine stăpînit în evaluarea forțelor umane, înglobînd în problematica ei cele trei dimensiuni ale timpului: trecutul în detașări; prezentul, cu tumultul lui nemăintîlnit; viitorul, cu perspective clare și luminoase.

ATACUL PALATULUI DE IARNA DIN PETROGRAD, Tamara Gane

LOUJIA CA...

C ontele Keyserling, ilustrator volajor și filozof, pretindea că a pornit în călătorie pentru că începuse să devină o personalitate, adică să se contureze definitiv ca individ. Departamentul de mine găndu-l acesta. În vechiul nostru călătorie s-au transformat într-o necesitate elementară. Informațiile tot mai numeroase pe care le avem despre toate țările pământului, rapiditatea mijloacelor de transport și mai ales o curiozitate a-tingând limite extreme, ne obligă să părăsim tot mai des locurile cunoscute. Cred că va veni timpul când a-cestor călătorii destul de rare pe care le facem în zilele noastre vor deveni obligatorii, excursia intrând ca materie principală în programul didactic.

O carte sau un film documentar nu pot înlocui senzația pe care o are călătorul la fereastra unui tren când cu ochii neostentiv contemplant un peisaj necunoscut. Am pe birou meu de lucru, acum, la întoarcere, câteva ilustrații. În cartonașele acestea stau încrămpește pălărie și străzile pe care le-am văzut. Într-o străduie poduri de peste Neva, în stria de aurie ale Kievului sau stria bisericii Vasilie Blajenii. Ele îmi vor aminti multă vreme de ceasurile rătăcirilor mele prin Leningrad, de unicele nopți albe, de vântul care bate peste Băltică dinspre coteșul Neustadt; unori, privind fotografiile ce se s-or îngâmba, voi mai auzi ecoul misterios al vastei curți de la Tarskio Selo...

Acum, când îți privești lucrurile ostentive de zgura drumului, hainele boțite, surzii cu înduioșare. Ceva din ființa lor a imprumutat poate aerul locurilor străbătute, sufletul nostru a vibrat altfel un timp. Înșiși întoarcerea dorită secret, acoperită de curiozitate, dominată de ea, cuprindându-l, tăi uitarea. Nu-i lasă mai bun pentru uitarea unei iubiri sau pentru sporierea ei decât călătoria, transportarea ființei noastre prin alte coordonate geografice...

I așul a rămas undeva în urmă, o cetate albastră, de fum și de frunziș, așezată pe coline dulci pe care urca leșez călătorii podgorii căreia lăsdin în urmă praf. Am străbătut periferiile, prin perlele metalice ale podurilor de ceie terată, am mai zărit odată turele Trei Ierahilor, acoperișul de țigla verde ca suprafața unui ghol al Palatului Administrativ și lăta, dincolo de Nicolae, o lună imensă pe care mai aleargă umbre negre. Decor rural în amurg, o mare pace, cer decolorat și zgometul neostentiv al trenului.

Granița. Un pod piază de o parte și de alta. În curtea pichetului de granici năceri români se joacă volii, dincolo, pe moli sovietice, ruzi autentice, ca în povestirile lui Turgheniev, pescuiesc cu liniște.

Peisajul este siv, undeva foarte aproape se văd cetele cărâmbidării, o moldoveană își strigă copiii ieșiți să vadă trenul, eveniment local desigur, la stingerea ritmului de oșii de ojei al trenului un glas de femeie care cântă să pare romanțe de Rahmâninov. Dorița de contrast în peisaj este dezamăgitoare. Coborim într-o gară nouă, mersul în toată lungimea cu un covor foarte moale, neobișnuit la noi, soare plăcut un samovar. Afară, noaptea de iunie, răcindu-și combustibile solare de peste zi în frunzele copacilor de lângă terasament. Vom dormi cîte patru în compartiment ingenios construite din care nu lipsește o măsuță și o lampă de noapte. Tapiseria albastră din material plastic, cu încrustații subțiri, la lumina rece a becului din tavan, mărește impresia de igienă strictă, urmărită cu Inversura (lucru de altfel repetat și mai târziu în străduința repetată a însoțitorilor de vagon care măsoară coridorul înaintea sosirii în vreo stație).

Pornim și nu trece mult ca să simțim ospitalitatea rusească. Ni se aducă ceaiuri fierbinți pe care le bem mirati, constatăm mai apoi cu uimire că de răcoare sunt deși impresia primă era contrară. Fiecare îngrășitoare are aerul unei mătuși mai în vîrstă care zîmbeste tot timpul. Adormim în tren, încercînd să vedem ceva dincolo de geamurile peste care noaptea și-a tras perzuașa de catifea.

În zori străbătem Ucraina. Aici vîră e în întîrziere, iarba poartă încă în clorofila ei semetia tineretii primăvăratice, pământul negru, peste care au căzut ploii recente, are o strălucire

propre, pare asfalt atunci turnat din care ies aburi albi. Peisaj domol, impresionant sufletul rus, corurile pe care le auzim din difuzoarele aflate deasupra paturilor noastre completându-l fericit. Atrage atenția dimensiunea culturilor, imensă în comparație cu peisajul nostru agricol încă neînțeles. Treceam de Vapnarka, loc tragic care înfioară sufletele călătorilor la evocarea nelegiurilor săvîrșite de niște cercetorii vremelnici ai acestui pământ. Cantoane galben-albe, culori atât de îndrăgite de popor pe care ar fi trebuit să le vedem mai ales proiectate pe fondul auriu al unei luni de toamnă când și nuanțele frunzelor a-cestor copaci ostense. Lungi bariere țărtoate, alb-negru, feroviar, care s-a-luță garnitura cu gestul obișnuit, apoi, într-o repetare înmînată, mările verzi de secară și ovăz în care vîntul ridică valuri vegetale pe care plutesc la distanțe egale mari cuirsate de fin. Se face economie de spațiu și cîmp est-dudat, folosindu-se pînă și rambleu/căi ferate. Ca atribut feroviar, lîngă perielele de protecție făcute dintr-o rețea îndărătnică de aluniș, parcele îngrușe pe care se cultivă cartoful, a cărui floare alb-roză tremură la curentul sîrmit de locomotivă. La mari depărtări, satul rus, de o construcție clasică: un patulater ocrotit de liveze a căror coroane verzi par în goana trenului herghelii de cai cu coamele zbrîbite de vînt. Lipsește stuful de pe acoperiș, vedem mai des solzi cenușii și și și rînduirea roșie a țiglei. La Kazahskia, tînt gogolian, pe cîmpurile înfîniate, turme păzite de păstori care poartă șepci, nu căciuli sau pălării ca la noi. Peisajul este interzis apoi de perlele de brazi, ne apropiem de Kiev, o sîm după lucrile metalice ale televiziunii care și-au făcut apariția deasupra stăniilor. Ultimele călătorii mi se pare firească, tîntd seama că în România, la această dată, vizitarea unei muci de fotbal la domiciliu este încă o raritate.

P rin Kiev am trecut de două ori și de fiecare dată am venit din altă parte. Aici, ca în orice oraș modern, se cons-truiește intens mai ales spre periferii. Un stol numeros de macarale sc micșă leșez deasupra cuburilor de cărămidă. Berzele industriale își apleacă ciocurile de metal deasupra etajelor în construcție lepadînd blocuri de beton prefabricate. Ceea ce la noi ar fi suficient pentru un oraș, aici e numai un viitor cartier.

Coborim. Ieșirea se face printr-o sală de așteptare cît o catedrală. I-mense lustre, sbația lui Lenin, scări prea late, totul la alte dimensiuni decît cele cu care sîntem obișnuiți. Piața gării ne dezvăluie un lași exacerbat, un baroc cu aceluși străzi în pantă pe care urcă tramvaiele și troleibuse albastre. Surprinde abuzul de vegetație și lipsa trîsurilor. Aerul ușor provincial al pieței se pier-de imediat, un bulevard larg dezvă-luie noul Kiev, reconstruit în clișva ani. Orașul e dominat de turnul televiziunii înalt de 168 de metri și de vîrurile blokausurilor. Într-o par-te, turnul Sfintei Sofia, cu turle a-urite, cea ce e și ea personalitate și uluștește pe călător.

După instalarea la hotel, plimbare pe Nipru cu un vaporetto foarte rapid. Pe fluviu, la cîi Dunărea în unele locuri, sub podurile de metal se lucrează încă la sudarea pilonilor. De-a lungul cheiului de piatră un număr foarte mare de pescari, netulburati în ocupația lor de forfota multîmii ieșită să se plimbe pe bulevardele paralele. Sus, în dreapta, pe malul înalt, a ră-mas orașul propriu-zis. Un bătrîn care știe puțin romînește ne spune că și aici, jos, în ostrovul plin de sălcii pice, au fost case, distruse în timpul războiului de trupele fasciste. Din pricina aceasta, orașul s-a deplasat acum mai sus dincolo de malul fluviului. Privim turele verzi-aurii ale Lavrei Peerskăia, ascunse între coranalele co-pacilor bătrîni. Mă întorc spre chei și vreau să identific vreun erou de-a-l lui Gorki, răscînt în decenii de ac-tivitate pe malul leneșului Nipru, vagoabund pe minile în buzunare. În locurile melancolice figuri, zăresc tineri sovietici care conduc cu dexteritate bărci al-bastre cu motor înlocuit întrecere ha-zardată. În urma ambarcațiunilor ră-mîn aripi elernere de spumă albă, echipajele nautice pîrîndu-mi se cite-vă albe, fluturi ostentivi, plînd pe apă. Pe o plajă lungă de cîțiva ki-lometri, mulțime de oameni stînd la soare, consumînd lenea binecuvîntată a odihnei.

Orașul e conceput grandios, cu bu-levarde de o lățime neobișnuită, cir-culația făcîndu-se intens și într-o vi-țeză care sperie. Cvarlate uriașe de blocuri cu peste 10 etaje, cu fațade cam încercate după gustul nostru, impunînd prin bazele roșii de gran-it, buccardate. La înălțime unei unori corament, statuile unui zidar și-al unui inginer, omagiu adu-gîndirilor creatoare și milimii neostente. Privim mulțimea grăbită care trece pe lîngă noi. În fața Kinoteatrului, cum se spune aici, cozi discipline. Nu lipsește întrebarea obișnuită: „N-aveți un bilet în plus?”, semn al unei culturalizări dezvoltate. Trece-torii discută potolii, cu o intimitate a gesturilor și a glasuilor cu care noi, firi mai aprinse, nu sîntem obiș-nuiți. Mi-am dat seama în clișva rî-

S duri că discuțiile noastre cu glas tare surprind pe locușinii și ne-am tem-perat de cele mai multe ori, jenati.

Seara, orașul e luminat feeric cu neon și, privind de pe terasa hotelu-lui aflată la etajul V, am avut vizi-unea unei migrații de meduze roșii: nu era prima oară cînd vedeam în-terioarele locuințelor rusești, dominate de aceste lămpi de noapte, acoperite cu cîte o umbră de pînă, terminată cu ciucior, jos, pe fluviile argintii de asfalt ale străzilor, plutesc nave făcute, troleibuse albastre care alăuză suie-rind ușor. Aici nu se claxonează, ca de altfel în nici un oraș din Uniunea Sovietică. Orașului i s-a pus o surdî-nă uriașă și poți auzi de departe străvechea caznă acvatică a Niprului.

Întem de două zile pe acest pămînt și am de-a-păruțirii simțit unecă obosirea. La noi, dimineața se manîncă relativ puțin, aici, micul dejun este un prînz veritabil început cu lapte acidulat și terminat cu un excelent ceai aromat. Între ele, un fel de mîncare. Nu lipsește carnea și dulciurile numeroase. Privind la vecinii de masă, ne surprinde absen-ța băuturilor alcoolice înlocuite cu apă minerală și aerul sîrmit al su-cu de bun la gust pe care l-am cunoscut încă de la graniță.

Curățenia excesivă a orașelor vizitate ne-a obligat încă de la început să ne supraveghem. Deprișni cu de-glijența, ne stragem reciproc aten-ția și nu uităm să aruncăm hîrțile nefolositoare în amforele argintii de ipos aflate în marginea trotuarelor la distanțe foarte mici. Hotelul con-stitut recent păstrează ca mobilier patul patriarhal rusec de metal, foarte înalt și puțin îngust, cu saltele de pul și imense perne moi în care dormim nelincorți cu o plăcere pe care o vrei repetată.

În dimineața zilei următoare, red-tescoperim în Kiev departat de im-aginea făcută la început. Pe străzile largi bat curentii fluviului din apro-piere înfiorînd copacii, se aud sîrenele navelor și ne trezim nu într-un lași lipsit de brîști cum spusesem la început, ci într-o Constanța la alte dimensiuni.

Autocarul ne duce pînă în fața bis-ericii Sfînta Sofia, ridicată în se-colul XI, în amintirea victoriei asup-ra Pînă de Negri. În fața bisericii, de dimineață, curtea este plină de vizitatori. Turla bulbucată, pentru re-aurirea căreia au fost necesare 11 kg de metal prețios, pare incendiată de ardorele soarelui. Lăcașul are o rezonanță specială și ni se spune că studiul Mosfilm folosește unori bi-serica pentru turnarea unor scene isto-riche. Tot de la ghid alîm că în pereliile acesteia groși sînt îngropate tuburi speciale de lut, astupate la un capăt, ceea ce explică rezonanța.

Din clișva înșă, o întrecere su-biectivă, curtea este plină de vizitatori. Turla bulbucată, pentru re-aurirea căreia au fost necesare 11 kg de metal prețios, pare incendiată de ardorele soarelui. Lăcașul are o rezonanță specială și ni se spune că studiul Mosfilm folosește unori bi-serica pentru turnarea unor scene isto-riche. Tot de la ghid alîm că în pereliile acesteia groși sînt îngropate tuburi speciale de lut, astupate la un capăt, ceea ce explică rezonanța.

Din clișva înșă, o întrecere su-biectivă, curtea este plină de vizitatori. Turla bulbucată, pentru re-aurirea căreia au fost necesare 11 kg de metal prețios, pare incendiată de ardorele soarelui. Lăcașul are o rezonanță specială și ni se spune că studiul Mosfilm folosește unori bi-serica pentru turnarea unor scene isto-riche. Tot de la ghid alîm că în pereliile acesteia groși sînt îngropate tuburi speciale de lut, astupate la un capăt, ceea ce explică rezonanța.

Din clișva înșă, o întrecere su-biectivă, curtea este plină de vizitatori. Turla bulbucată, pentru re-aurirea căreia au fost necesare 11 kg de metal prețios, pare incendiată de ardorele soarelui. Lăcașul are o rezonanță specială și ni se spune că studiul Mosfilm folosește unori bi-serica pentru turnarea unor scene isto-riche. Tot de la ghid alîm că în pereliile acesteia groși sînt îngropate tuburi speciale de lut, astupate la un capăt, ceea ce explică rezonanța.

Din clișva înșă, o întrecere su-biectivă, curtea este plină de vizitatori. Turla bulbucată, pentru re-aurirea căreia au fost necesare 11 kg de metal prețios, pare incendiată de ardorele soarelui. Lăcașul are o rezonanță specială și ni se spune că studiul Mosfilm folosește unori bi-serica pentru turnarea unor scene isto-riche. Tot de la ghid alîm că în pereliile acesteia groși sînt îngropate tuburi speciale de lut, astupate la un capăt, ceea ce explică rezonanța.

Din clișva înșă, o întrecere su-biectivă, curtea este plină de vizitatori. Turla bulbucată, pentru re-aurirea căreia au fost necesare 11 kg de metal prețios, pare incendiată de ardorele soarelui. Lăcașul are o rezonanță specială și ni se spune că studiul Mosfilm folosește unori bi-serica pentru turnarea unor scene isto-riche. Tot de la ghid alîm că în pereliile acesteia groși sînt îngropate tuburi speciale de lut, astupate la un capăt, ceea ce explică rezonanța.

L avra Peerskăia sau La-avra veche, așa cum o știm unii dintre noi, totdeauna în zile ca acestea, tot ce a mai rămas pravoslavnic în Uniunea Sovietică. Cel care vorbește despre lipsa de libertate religioasă în țara socialismului sînt invitați să contemple mulțimea de bătrîni care mal cumpără încă cu evlavie imaginea lui Crist, imprimată deasupra unui text bisericesc. În înimta Lavrei am văzut cei mai frumoși preoți și călugări din cîli am întîlnit. Înli, bine zidii, eu un fanatism al ochiului care nu scapă nimănui, cu mari voci baritonale pe care le și auzi răsunînd sub bolți bisericesci, cîcînd rar, cu prestația, pe pietrele tocte ale curții expuse soarelui ne-milos, ei impun asupra femeii care vin de departe să-și vadă sfinții. În mulțime domină elementul rural. În soșitorul nostru, un scriitor ucrainean, ne roagă să contemplăm aceste „exponate vîie”, cum le numeste cu umor, expozate ale unui muzeu pe care statul sovietic nu are de ce să-l destîlniceze (La Leningrad am văzut

mai apoi Muzeul anticonghiș și mi-am dat seama că nu conțineaș și mi-am insulțator la adresa credincioșilor, vitrinele denunțînd numai ceea ce era excesiv și absurd în creștinism și catolicism, cu mijloace strict științifice, fără a se folosi sarja sau caricaturaj).

Înainte de a cobori în catacombele despre care se spune că au o vechime de 2000 de ani, o bătrînă cu obrazul stăitit ne roagă să „spunem în Europa că Isus Cristos a existat”. Surîdem amical și ea pare încrezătoare. Drumul subteran este îngust și întortocheat. Se povestește că lungimea acestor coridoare sufocante ar fi de 28 de kilometri. Cortegiul vizitatorilor este nesfîrșit: un șir de chipuri palide, luminate de lumina strălucă a luminărilor cumpărate la intrare, aducînd cu o proceiunea pas-căală. În dreapta și stînga, la unele intervale scurte, stierie cu capace de sticlă prin care se poate vedea cîte o mină mumificată. Inscriptiile se deslușesc cu greu. Nume de sfinți cunoscute, o moștenire grea a fre-cuțului cu care știința a trebuit să lupte din greu. În chiliile zidite au stat în-gropăți de vii cîtei treizeci de ani, hrănindu-se numai cu pine și apă, preoți cunoscuți, veniți aici pentru sacrificare. Privim gările nu mai mari decît mărimea unei pumn prin care primum rația zilnică de alimente și ne cutremurăm. Jertfa absurdă, canonul eclesastic impresionează de-finitiv, dar și revolta. Zeci de oameni zidii de vii în numele unei religii a miliei totuși și a sufletului luminat, semni. Bisericele subterane, cu altare minuscule și cu icoane gingașe, au o grație care nu scapă vizitatorului, dar după ce treci prin fața a peste o sută de sicrie, amintirea morții de-vine apăsătoare. Sfinții cu minii ca-ferii pe care au rămas înalte de ceară galbenă, pietre pe sticlă din lumina-rie, ne mîncă pînă pe pista de beton către aerogară și pivni furnalele orașului aflat la cîțiva kilometri departe.

După 20 de minute ne înălțăm iar. Soarele a rămas undeva mai jos de roza elicelor. E un corp înform, por-tocaliu, un peșene lunguț pierdut într-un nămol viuriu. Fluviul de sub noi au culoarea mercurului și par urme înguste de zăpadă rămase după o desprîmăvare. Pusta albastră a cerului fumegă, aproape, exterior se devorează curenții calzi și reci, gam-murile se aburesc, abia mai deslu-șim delatele gălbui ale așezărilor o-menști, altele mult mai jos. Alte ban-chize gri înalțate, o mare înver-sunată, albă, numai spume, într-un cataclism înghețat. Zgomotele se pierd, vocile au o rezonanță vătuită în urechi simțim un juiit surd, parcă ne-am îneca.

La ora 21.30 ne aflăm undeva de-a supra Nordului. E lumină ca în mie-zul zilei, purtăm încă ochelari lu-murii de soare. Peisajul polar, sur

Lava albă a rîurilor întortocheate și a unor bălți arzînd în lumina amur-gului face impresia unei scări de foc pe care avionul o urcă treaptă cu treaptă.

Jos, în dreapta, o sepie verde-întu-necată, o pădure ca o caracatiță care-și aruncă brațele spre praguri joase de lut. Decorul orizontal, nu vertical așa cum sîntem obișnuiți să-l vedem devine monoton prin canitate și geometrie repetată. Lipsește amănuntul, migala frunzei bănuții în contemplația grăbită te îmbogățește mai mult sufletește decît desenul a-cestui covor imens al pămîntului cu motive superficiale. Minerilor și a-viatorilor li se recomandă să asculte multă muzică.

O oră de zbor. În fotoliul comod se poate scrie mai bine decît pe cana-peua unui tren. Lipsește tangajul fe-roviar. Se întunece. Dincolo de în-guștele neamuri duble, plouă. Intrăm într-un infern sur. Din cînd în cînd, foarte aproape și foarte departe, plăci auri de lumină prin spărtura nori-lor întuneceți. Vagă senzație de im-potmolire, apoi deodată izbucnirea în plină lumină. Iar caligrafia negli-gentă a apelor sub noi și circuirea aeriene. Către ora 20, escală la Minsk. Este frig, pe aerodrom ni se trimite avertismentul Nordului. Bate un vînt ca de octombrie; alături, pasările de aluminiu și mai învîrtesc elicele, ne mîncăm puțin pe pista de beton către aerogară și pivni furnalele orașului aflat la cîțiva kilometri departe.

După 20 de minute ne înălțăm iar. Soarele a rămas undeva mai jos de roza elicelor. E un corp înform, por-tocaliu, un peșene lunguț pierdut într-un nămol viuriu. Fluviul de sub noi au culoarea mercurului și par urme înguste de zăpadă rămase după o desprîmăvare. Pusta albastră a cerului fumegă, aproape, exterior se devorează curenții calzi și reci, gam-murile se aburesc, abia mai deslu-șim delatele gălbui ale așezărilor o-menști, altele mult mai jos. Alte ban-chize gri înalțate, o mare înver-sunată, albă, numai spume, într-un cataclism înghețat. Zgomotele se pierd, vocile au o rezonanță vătuită în urechi simțim un juiit surd, parcă ne-am îneca.

La ora 21.30 ne aflăm undeva de-a supra Nordului. E lumină ca în mie-zul zilei, purtăm încă ochelari lu-murii de soare. Peisajul polar, sur

LULIAN OLARU Leningrad: „Perspectiva Neusti”

pe străzile lui nesfîrșite. Lîngă noi, o forțată neobișnuită de metropoli, fără inghiesuțiile obișnuite. Auto-busele și troleibusele, (tramvaiele nu sînt decît la periferie) sînt așteptate într-o ordine care impresionează. Nu se inghesue nimeni, cu atît mai pu-țin vei auzi proteste sau certuri.

Găsim o stație de metrou și cobo-rim pe o scară rulantă. În clișva minute sîntem undeva sub pămînt, într-o gară subterană de o strălucire nebanuită. Focul albastru al lămpii-lor de rson imprimată chipurilor noastre un aer spectral. Persoane înalte susținute de mari trunchieri de marmură și sticlă cu nuanțe mi-nerale, un adevărat codru artificial pe care-l părăsim într-o secundă cu un tren albastru foarte confortabil care alunecă pe șinele înguste cu o viteză ametoitoare. În un puțin de zece minute sîntem în celălalt capăt al orașului. O altă scară rulantă ne scoate la suprafață, încă uluiți de rapiditatea cu care am străbătut a-cestă distanță.

Undeva, aproape, se simte Neva. A început să plouă, o ploaie subțire, sfîrșitoare, lăta Palatul de Iarnă, dominat de coloana Alexandru Tre-sărîm. Poarta uriașă prin care revo-luția a intrat în istorie este în fața noastră. Privim pietrele acestei piețe și pașii ni se micșorează.

În stînga, aripa Ermitașului, păzită de lungul șir de statui aflate la în-alțimea teraselor, cu fața spre bătrînul fluviu care lumegă acum. Ieșim spre cheiul de granit violet. Pe apele ne-miscale, silueta „Aurorei” pe care o recunoaștem fără greutate. În fund, sprijinînd parca cerul fumuriu al a-

urile lui Rembrandt, cu pavilionul în care erau expuse producțiile pic-turii franceze moderne și cu vizitea-tezaurului scit, uluitor prin rafina-mentul gustului și siguranța execu-ției minuloase.

Cea de a doua zi a sederii noastre la Leningrad se încheie cu o vizită la Peterhof. Autocarul ne duce afară din oraș. Lîngă șosea, vile de lemn, cu etaj, elegante cotețe, umbrite de mesteceni. Ploaia nordică a răneșut. Coborim. Dinspre Finlanda, peste gol-ful Finic, vîntul aduce miresele verii întîrziate. Băltica e canușo, o mare melancolică, potolită, cu valuri joase, istovite. În stînga, foarte aproape, st-lueta Kronstadtului, vîrtită ca o pînțen în trupul septic. Cinci sau șase fir-imi, foarte făcute altele, potolite mu-zamele lui Petru, peluze imense, o tablă de șah de marmură spălată de apele repezi ale unei fîșnitoare roma-ne, dragoni fioroși, un copac cu fruce-te străvezii, (tot o ființă minuită se-cret sub care ai ocazia să fii udat pînă la piele dacă nu ești etim), sub o ciucperă de înălțimea unui om poștă fi cusut cu fire subțiri, Lichide. În fața corului principal al palatului în a cărui restaurare se lucrează de zor, ale ființelor de un gust mai năiv, 53 la număr, vechete de statui aurite. Către mare o terasă imensă și clădi-rea joasă a Mon Platisului, distru-ct de ocupații fasciste. Ni se spune că, undeva, în urmă, pînă aproape de în-trarea în Leningrad, era linia frontu-lui în timpul războiului. Ne evocăm mental anii întunecați ai asediului și abia atunci ne dăm seama că s-a mun-cit pentru ștergerea urmelor simțite ale bombardamentelor germane.

Așteptăm vaporul care să ne ducă înapoi în oraș. La făr, resturi de lemn, un talaș putrezit care-mi aduce aminte de marea împresă al rușilor. Tresar cîntîndu-l silueta imensă. O clișva am impresia că-l voi vedea un-deva, prin apropiere, cioplind o care-nă, rîzînd cu mesterii lui cu care con-struiea corăbii.

Se însenează, ploaia și-a lîrțit pe-lerina mai spre larg. Goșul și-a schimbat culoarea, valurile se însu-fleșec, această ființă vie, mară își zburlește coamele de apă. Nurașul supra Kronstadtului mai stăruie ne-gurile.

Timpul nu ne ajung. Vizitarea mu-zeului „Pușkin” și a străniei curți de la Tarskio Selo ne răpește o după amiază pe care nu avem de ce s-o re-gretăm. Privim locuri părăsîti de țări, fațada tristă a fostului lăcaș imperial de pe care cade tencuiala, apoi pala-tul lui Alexandru cel al Ecaterinei. În vîntul par din împrejurimi se culege fînal, vura turburătoare din jur nu are de ce să te facă melancolic. Ple-căm.

V iziții vasul „Aurore” într-o dimineață friguroasă, plină de vînt. Urcăm pe punte și ascultăm glasul ghidului care ne evocă lupta eroică a echipajului.

Cabinele bine întreținute adăpostește un muzeu sbror, impresionant. Foto-grafiile marinarilor care au partici-pat la însurește, bustul celui care au murit cîteva hărți și de alături de la provă, ni se arată silueta Palatu-lui de Iarnă spre care s-a îndreptat tirul revoluționar.

Coborim. Autocarul ne duce în curtea sinistrei închisori „Petru și Pavel” care a adăpostit între alții pe decembriștii pe, Gorki.

Celule cenușii, cu ferestre înguste, duble, care dau spre un zid macroat, o curte mică, bătrîtoare de pașii atîtor deșinții și muzeul închisorii cu vitrinele sale în care sînt expuse cos-tumele de plîsă ale deținuților, bo-cancii greci și tichile groșolane, în-că-berci care s-a adăpostit pe decem-briștii e umedă și lipsită de aer, în-tr-un zid se mai văd urmele lemnu-lui de care erau legați cu bile grele de fier la picioare. Prilej de medita-ție cuferică în celula lui Gorki în care acesta și-a scris piesa „Copiii soare-lui”. Ne oprim în fața fetei ieșite uși Alei a stat iar turele lui Lenin, uși mai-ajoi, aici un deținut care n-a părăsit închisoarea decît după 28 de ani.

Z ăile au trecut în ce-ște noaptea, peștele aceluși mare, în-țel și liber. Urmează al doilea pod și pe urmă acesta din fața noastră păzît de doi lei de piatră. E ca într-o joacă de copii. Să nu auzim soșne-lu-macacalei care ridică podulului cu șine de tramvai cu tot și cu stîlpii săi metalici, am avea impresia că sîntem victimele unei iluzii optice. În clișva minute, convolul marilor va-voare trece prin fața noastră, Neva are reflexe galbene, în granitul che-lui bat valurile ei zgomotoase.

D espre Ermitaj s-a scri-s de menumurate ori și scri-mu are rost să reamir-tesc clișviturii cîte co-mori adăpostește. Vizităm pe care o facem du-rază o dimineață în-țreagă și trebuie spus că nu am vă-zut decît o mică parte a acestui imens muzeu care adăpostește uluitoare co-mori artistice. Aglomerarea de sta-tuii și t-blocuri, de piese rare, de bi-juiterii și covoare, dă în cele din urmă privitorului o oboselă de care cu greu scapă. Cine vrea să vadă și să re-ușese. Se recomandă mai degrabă să te mulțumești cu vîntul care străve-te vreme cu un răsunet.

T în cea ce se găsește, am mul-tumiri cu sala care adăpostește tablo-urile lui Rembrandt, cu pavilionul în care erau expuse producțiile pic-turii franceze moderne și cu vizitea-tezaurului scit, uluitor prin rafina-mentul gustului și siguranța execu-ției minuloase.

Cea de a doua zi a sederii noastre la Leningrad se încheie cu o vizită la Peterhof. Autocarul ne duce afară din oraș. Lîngă șosea, vile de lemn, cu etaj, elegante cotețe, umbrite de mesteceni. Ploaia nordică a răneșut. Coborim. Dinspre Finlanda, peste gol-ful Finic, vîntul aduce miresele verii întîrziate. Băltica e canușo, o mare melancolică, potolită, cu valuri joase, istovite. În stînga, foarte aproape, st-lueta Kronstadtului, vîrtită ca o pînțen în trupul septic. Cinci sau șase fir-imi, foarte făcute altele, potolite mu-zamele lui Petru, peluze imense, o tablă de șah de marmură spălată de apele repezi ale unei fîșnitoare roma-ne, dragoni fioroși, un copac cu fruce-te străvezii, (tot o ființă minuită se-cret sub care ai ocazia să fii udat pînă la piele dacă nu ești etim), sub o ciucperă de înălțimea unui om poștă fi cusut cu fire subțiri, Lichide. În fața corului principal al palatului în a cărui restaurare se lucrează de zor, ale ființelor de un gust mai năiv, 53 la număr, vechete de statui aurite. Către mare o terasă imensă și clădi-rea joasă a Mon Platisului, distru-ct de ocupații fasciste. Ni se spune că, undeva, în urmă, pînă aproape de în-trarea în Leningrad, era linia frontu-lui în timpul războiului. Ne evocăm mental anii întunecați ai asediului și abia atunci ne dăm seama că s-a mun-cit pentru ștergerea urmelor simțite ale bombardamentelor germane.

Eugen Barbu

I. VLADIMIROV „Demonstrația muncitorească în zilele revoluției din februarie la periferia Petrograuiului, lîngă porțile Narvut”

NOTE

Expoziția Cărții Sovietice

Cu ocazia săptămânii cărții sovietice din inițiativa Ministerului Invățământului și Culturii și a Comitetului General A.R.E.S. s-a deschis în Galeria Viteazilor nr. 23 o mare expoziție a cărții sovietice.

Revoluția și literatura clasică rusă

(Urmare din pag. 1)

prisos, ca Sonia să devină o ființă curată și senină, să nu mai existe oameni închiși în egoismul lor sălbatic ca domni Goloviov, ca Obiomov să vindece proindia alterare morală a naturii lui, ca Ivan Ilici să nu mai moară în singurătate ca Bazarov să nu mai mediteze gândul lui întunecat și întecat, ca medicul din camera nr. 6 să nu se mai religieze în demența lui, să nu mai existe rețaliți atit de absurde ca ale lui Clivio, teroarea și neonestitatea să nu-l mai producă pe revizor. Aceleași suflete voiau să prindă viața și să coboare rădăcini în realitate oameni simpli, curaji și bravi ca Celcaș, ființe grațioase și pure ca tinara Natașa, tiri luminate și entuziasate ca Levin, luptători drepti și viteji ca Pavel Vlasov.

Privesc deci revoluția rusă ca fenomen moral și o pun în legătură cu marea epocă de literatură, care pregătir-o. Dacă l-am înțeles bine Lenin, mi se pare că în formatul scrierilor rusei ai secolului al XIX-lea au intrat cu puterea unor iniriuri, hotărâtoare. Lenin este produsul unui secol întreg de critică și aspirații revoluționare, nu în ultimul rând transmis prin puternica literatură rusă a secolului al XIX-lea. Revoluția rusă, eliberând pe muncitori și pe țărani, nașionele asuprite din launtru întinșelor granițe ale Rusiei, chemând pe fiecare om la muncă și construcție socială, a dorit să înlăture egoismul arhaic al omului, să sarme cercul tragic al omului, morală, să deschidă zările către prietenie între oameni și către bucurie. Se deschidea astfel calea către realizarea mesajului literaturii ruse a secolului al XIX-lea.

Ecoul evenimentelor din Octombrie a călătorit departe. A tăcut atunci un ceas hotărâtor în orologiul lumii. A început o epocă nouă.

Tudor Vianu

Impropătare

Impresionantul număr de cărți traduse din literatura rusă și sovietică, s-au adunat în toamna acestui an altele — fie traduceri proaspete, fie solicitate de cititorii noștri. Surprinde plăcut, în acest ultim lot de traduceri, prezentarea grafică mult superioară volumelor aparute în anii trecuți. Ceea ce constituie înaltul nivel de calitate a fost înălțat în favoarea simplității și a economiei. Mai surprinde plăcut renunțarea la copertă, „cărțile” care auveau ambia să rezume neapărat întregul conținut. Năle coperte au căpătat o înălțime sobră, îmbinându-se armonios două-trei culori, sau căutându-se efecte grafice pe baza literelor tipografice. Ceea ce reprezintă linia modernă în prezentarea grafică a cărții. Așa a apărut „Cărțile” de Maria Kovalevskaja, cărțile l-a urmat recent „și a fost ziua a doua” de E. Hrenov, „Istoria” și „Vitejii de aur” de I. I. Petrov (merita evidentă în mod deosebit realizarea grafică de astăzi în Rusia, „Crimă și pedeapsă” de Dostoievski, „Povești de pe deal” de Soloviov, „Povestea Gorkei, „Versuri de dragoste” de Serepaciiov și „Săptămâna” de Li-bedinski.

P. Stoica

LENIN, LENIN

(Urmare din pag. 1)

admonestare pentru atitudine con-famabilă și pentru neglijență... „Că-re lnes Armada: „Scumpă priete-nă!... În ceea ce privește planul broșurii dvs. am fost de părere că revendicarea omului liber” nu este o revendicare clară și — independent de voința și dorința dvs. (am subliniat acest lucru spunind: importă relațiile obiective de clasă — iar nu dorințele dvs. subiective) — va fi în actuala condiții sociale o revendicare burgheză și nu o revendicare proletară. Dvs. nu sînteți de acord. Bine. Să examinăm problema încă o dată... Pentru crearea socialismului e necesară o cultură înaltă — spuneți dvs. Foarte bine. Și de ce n-aveți putea începe prin a crea la noi mai întâi astfel de premise, ale culturii, ca izgonirea moșterilor, izgonirea capitaliștilor ruși, pentru a începe apoi mișcarea spre socialism? În ce cărți ați citit dvs. că asemenea modificări ale ordinii istorice obișnuite sînt inadmisibile sau imposibile? Imi amintesc că Napoleon scria: „On s'engage et puis... on voit!... Ei bine și noi ne-am angajat mai întâi, în octombrie 1917, (din „Despre Revoluția noastră” — ve marginile însemnărilor lui N. S. „oo”) „Nașterea omului — e așa — unii act care transformă fe-tr-o bucată de carne chinată, în-ă, înnebunită de durere, în-si, erată, pe jumătate moartă. Ar fi însă cineva de acord să consi-derăm drept om „individul” care n-ar vedea în dragoste, în conștienței ei, în femeia ce devine mamă de-așteptate chinuri? Cine ar renunța, oare, din acest motiv la dragoste, la bucuria de a avea copii? Există nașterea ușoară și nașterea grea. Marx și Engels, întemeietorii socialismului științific, au vorbit în-totdeauna de îndelungatele dureri ale făcării, legate inevitabil de ac-tul trecerii de la capitalism la so-cialism”. (Din articolul „Cuvinte profetice”).

Alectios și brus, politico și as-pru, nerăbdător și răbdător, lucid și visător, necerător și înțelegător, im-pulsiv și stăpîn pe sine, spirit practic

de o minuție contabilă și profet ne-dezmințit, Lenin, veți recunoaște, era uluitor. Uluitor de mare. De unde senzația aceasta de fulger neîntrerupt pe care ne-o lasă fiecare cuvînt al său spontan ca via-ta și doct pînă la pedantismul sa-vantului? Geniul său era în neîn-trerupt contact cu Revoluția.

„Mi citeșc în continuare pe Lenin. Mă impresionează în continuare serile de articole intrate în fundamentul activ al educației noastre marxiste este-tice. Vă așteptați, desigur, să vă a-mintesc de „Organizația de partid și literatura de partid”, de ciclul de-acord lui Tolstoi, de ghidul pe care-l reprezintă pentru descifrarea trecu-tului distincția leninistă dintre cele două culturi, cea progresistă și cea reacționară, de intervențiile lui decisi-ve în combaterea proletcultismului și a „revoluționarismului” modernist. Da, de ce să nu-l evocăm împreună. Sînt vii. S-au născut acum. Nu v-ă lăsați înșelați de data calendarului: 1905, 1910, 1917, 1922. Toate s-au născut din nou în 1957. Actualitatea lor e conștientă. Ideile leniniste nu tre-buie numai cunoscute. Ideile leniniste trebuie minuite. De aceea sînt ar-me. Știți și asta. Nu știți însă că citeșc paginile lui Lenin cu un zîmbet la gîndul că sînt destul și în fațle socialiste care își închipuie construcția culturii noi în alara pozițiilor clasei muncitoare, așezăți pe terenul „liber” dintre li-nia de luptă proletară și linia bur-gheză, dintre armata socialismului și a păcii și armata imperialismului și a războiului. Și unii — țineți-vă risul, prieteni! — chiar în numele lui... Lenin. Socialism fără spirit de partid, fără situaare consecventă de partea clasei muncitoare, Lenin fără leninism este socialism fără socialism! Oare răticății cred serios într-o re-voluție „fără mamosi, fără revolu-ționari, fără popor revoluționar” (Le-nin în articolul „Plehanov și Vas-i-liev”? Atunci mai bine să o declare față, după îndemnul batjocoritor al lui Seodrin: (Vrem) „o republică fără republicani”. Cine crede că po-ate sta o clipă nevătmănt între cele două fronturi, al proletariului și al burgheziei, să o facă. În acea clipă, zîmbetul va deveni hohot. Și hoho-tul nu va fi al nostru ci al istoriei, niciodată compătimitoare. Al istoriei care, ea parcă și nu oamenii, a urmat, supusă, la 7 Noiembrie 1917 drumul lui Lenin și al partidului, și, partidul bolșevicilor, partidul co-

Mihail Petroveanu

NOTE DINTR-O CĂLĂTORIE PRIN TEATRELE SOVIETICE

(Urmare din pag. 1)

ținut mai ales în erupțiile sale pătî-mase, într-un climat care nu permite indiferența și care este deosebit de propice accentelor patetice. Marea apare în scenă ca unul dintre cele mai de seamă personaje, după o bună și vechi tradiție ibseniană. Este a-aceiași mare nordică cu mișcări brus-ce, nervoase, care răspund și răz-bat firesc în sulețele oamenilor de pe litoral. Drama lui Gunars Priede se distinge însă tocmai prin parti-tura sa inedită, puternic contempo-rană. Eroul principal, Valters, tînar ușuratic, care plutește la întimplare pe „ale vieții valuri”, provocă su-fuzidul o amplă și zburcumată debar-bare la care participă activ toate per-sonajele dramei. Unele, precum se-velul Dintars, l-au condamnat moral-mente pe Valters, fără drept de apel, judecîndu-l sumar și simplist. Altele, printre care bătrîna Anna sau Elga, de împotrivesc pronunțări pripite a-unei asemenea sentințe. Un om stră-tăcut fluierînd oceanul pe o scîndură scîndură și iată că în jurul său se a-șază discuții pasionate, în cursul cărora oamenii adevărați îl înțind caufragiatul minile lor calde, spiri-il lor nelimitat. Tronid în po-zi-tionul eticilor pure, inimile reci îl ipă și-și vîd de treabă. Dar au-și și-a scris piesa pentru a-i urica pe predicatorii individua-li și marilor virtuți morale. Gîndu-ri sale sînt exprimate de apărătorii înverșunați ai omului, care mizează pa-sionat pe cele câteva reflexe luminoase pe care le-au descoperit în privirea incriminatului Valters. Ei îl înconjură pe acest marinar dezorien-tat cu zeci de prelețuri și tentații către o reabilitare reală și profundă.

Am reținut aici, nealtrată și pe deplin viabilă, soluția regenerării morale prin dragoste. Tensiunea în-ăta a marilor iubiri își reconfirmă mereu virtuțile purificatoare. Valters pășește cu emoție pe acest drum. Finalul piesei deschide largi pers-pective eroului dramei, dar nu se grăbește să-i acorde anticipat cer-tificatul de bună purtare. De altfel, nu acesta era felul dezbaterii ideolo-gice. Dacă Valters va renăște sau de-ăe el nu și-și recușiga fără morală, iată ceea ce piesa nu are cum să ne-o spună. Spectatorul comen-tăză însă îndelung stătuținea fiecă-ruia dintre personaje față de pro-blema capitală a recuperării unui om de către societate. Acestele melo-dramatice abia dacă străbat prin te-sătura aspră a piesei lui Gunars Priede, însuflețită de o puternică în-credere în umanitate.

În drumul de înapoiere de la Lim-bazi spre Riga, privînd, gînculo de-a dreapta arborilor înalți și drepti, și ul fascinant al lacurilor letone, mi-am amintit că din cele nouă per-

Milda Kleitiece și Vera Gribaca într-o scenă din piesa „Deși este toamnă...” de Gunars Priede (Teatrul de Artă din Riga)

sonaje ale dramei opt sînt îndră-gostite pînă peste urechi. Le-am re-văzut în mințe trăind cu apărînd, iubind cu însetare, așteptînd cu în-credere bucuriile vieții, cu un op-timism grav și crotic. Al noilea personaj, Anna Ugalnice, singura care nu figurează pe lista îndrăgost-iților, pare să vegheze continuu asu-pă simțimintelor celor tineri. Am uitat să spun că tocmai această fe-meeie bătrînă este avocatul numărul unu al apărării dreptului fiecărui om la înțelegerea și dragostea semenilor săi.

Pentru a vorbi despre cea de a doua piesă, vom fi nevoiți să schim-

V. Mindra

ATAC IN PIATA KREMLINULUI 1917

Sensul și valorile

(Urmare din pag. 1)

aurului, de temnițe și tunuri, as-cunzîndu-le, lurișîndu-le peste diverse frontiere ale condiției umane sau, în anumite momente, desfășurîndu-le ca pe drapelul umanității omenirii. A-cesta valori, tocmai literatura sovie-tică le declară deschis și, mai tirziu, întreaga literatură realistă și socia-listă de pretutindeni le proclamă. Li-teratură sovietică a reflectat — și va continua și pe viitor să o facă — construcția acestei lumi a cărei te-melie sînt așezate tocmai aceste va-lori umane, ea reflectă înălțarea a-celui palat ale cărui temelii au fost turnate în zilele Marii Revoluții.

Ce opune burghezia literaturii noastre socialiste? Ea îi opu-ne, înrește, Propriile sale valori pe care în-oacă să le transforme în caracteristici eterne ale umanității. În secolul nostru, burghezia e îngrozită de viitor și de aceea declară că uni-versul e irațional, iar viața un haos fără sens, o muncă a lui Sisif, o tor-tură continuă, insuportabilă, demență. Conștientă brutală dintre pravălii și dintre conștientă și transpusă obligatoriu speiei umane în care scriitorii burghezi vîd o interesasare reciprocă, fie-care conștientă dorind moartea altora. Individul, elementul de bază al acestei societăți burgheze, pîndit de toți ceilalți, are de alean între a fi asasin sau asasinat și a-și con-tinua o viață fără sens, care nu duce nicăieri, pentru a suferi și a face pe alții să suferă. Personalitatea? Nu pot exista personalități în cîrțile burgheze în care marile spaime s-au dezlînfuit, în care totul e fără sens și unica valoare e senzația. O per-sonalitate este un efort către un scop, o mișcare continuă care are un sens și în care toate elementele se crista-

lizează în jurul unor valori. Or, bur-ghezia disprețuiește valorile umane (singurele autentice), nu oferă nici sens, nici perspective efortului uman creator. De aceea literatura burgheză actuală este o literatură fără eroi. Li-teratură vorbind, caracterile au sărit în tîndări, indivizii sînt și nu sînt, ac-tiunea dezordonat refuzîndu-se pro-mitea exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv în genul didactic. Despre Al. Vlașcu s-ar putea afirma, dim-potrivă, că patosul răspunderii mo-rale, care îi aparține în propriu, e mai puternic exprimat în proza decît în versurile sale. Dacă am face un fel de bilanț statistic al poezilor ocazio-nali prozatori, cu deosebire că de-mulț uitate sau poate chiar nici-cînd remarcate. Nu același e însă ca-zul lui G. Coșbuc, a cărui proză de altfel s-a exercitat cu modestie apro-pie exclusiv

Scritori români despre Tara Revoluției

„Se apropie sfârșitul deceniului al patrulea, de când s-a produs Marea Revoluție din Octombrie..."

MIHAIL SADOVEANU

(„Aspecte ale Revoluției celei Mari din Octombrie — „Scinteia” 6 noiembrie 1956)

„Revoluția din Octombrie nu a fost de dicționar și la figurat. De aceea a și spărat într-afară, că nu le mai trece nici după 39 de ani..."

TUDOR ARGHEZI

(„Va să zică” — „Contemporanul” nr. 45/1956)

Ei, oamenii sovietici — constructorii ai socialismului țării, constructorii ai comunismului astăzi... au sfârșit mărețea dăruire de război nazistă..."

ZAHARIA STANCU

(„Călătorind prin U.R.S.S.”)

„Va să zică, acest om de bibliotecă a schimbat fața unei lumi întregi, făcând posibil ceea ce părea imposibil..."

G. CALINESCU

(„Kiev, Moscova, Leningrad”)

„In acele zile de iunie, am stat fată în față cu catarogele și tunurile „Aurorei”, iar emoția din inima noastră era mai înaltă și mai ascuțită decât săgeata de aur..."

Ceea ce virful săgeții fixe în acea clipă, era sentimentul că am urcat la izvoarele Marii Revoluții. Ne aflam acolo, fată în față cu însuși simbolul mărețelor zile din Octombrie..."

GEORGIOZA

(„Meridiane sovietice”)

N. V. KRINSKI „Asalt asupra Kremlinului”

7 Noiembrie, o revoluție etică

(Urmare din pag. 1)

și câteva săptămâni ce trebuiau înfrinse și legate. Și pentru cele mai geniale și mai aduse de 7 Noiembrie, pentru păstrarea lor, au trebuit lupte eroice, ca și în toate cauzele etice..."

tru celelalte neamuri, când a apărut, — astăzi noua așezare adusă de 7 Noiembrie a dăruit libertatea deplină a omului, rupându-l toate cătușele..."

Ion Marin Sadoveanu

CĂRȚINOI

(Urmare din pag. 1)

algărilor care a asuprit singurul popor de la Dunare și jarmărit în termeni energici. Zina de 23 August, constituind începutul unei epoci pentru poporul țării noastre..."

lătrăge lame, protestul din Imperiul Austriac în secolul trecut și la Korbosch și selement. Omenirea se dorește liberă și nimic nu o poate împiedica să-și cuterească libertatea..."

Ion Roman

Așot Grași poet socialist

CINTEC SCRIS ÎN CALĂTORIE

Munții zăpezilor veșnice-n inima mea, întinderi de mare rotundă în inima mea, Și crânguri sfioș dantelate de iarnă în inima mea..."

În românește de Grigore Hagiu

„Flacăra revoluției” 1922/1923

Revoluția într-o antologie rominească

Biblioteca Centrală de Stat a R.P.R. a tipărit o broșură „Marea Revoluție Socialistă..."

G. S.

O seară a prieteniei

Unirea Scriitorilor din R.P.R. în colaborare cu O.S.T.A. au prezentat în cadrul acțiunilor culturale organizate în ziua prieteniei romino-sovietice un recital muzical..."

Tălmăcirii din poezia sovietică

Ideea de a înmănușea într-un volum unitar, „Editura militară” M.F.A. cu un proiect propriu, poezii originale, patriotice, culesse din literatura sovietică..."

I. B.

Răspindind lumina culturii sovietice

Voluntățile de mai de sus, spune Biblioteca Centrală AR.L.S. la dispoziția cititorilor săi. Cea mai mare parte dintre ele o constituie fondul de cărți în limba rusă..."

T. Bucur

STARONOSOV „Lenin în vagonul căilor ferate din Finlanda”

Acesta nu este un studiu. Nici măcar un articol. Sint câteva însemnări scurte, pe marginea unor piese închinată Revoluției..."

aceia erau cât și-a. Era chiar singura. Căd înarmat Verșinin (din piesa „Ruptura”) vrea să se retragă în țara sa..."

Ceea ce lipsise acestor oameni pentru a-și vădită potențele de eroi fusese ceea ce se numește îndrăzneală..."

De bună seamă mulți nici n-au știut ce rol au jucat în acea toamnă a anului 1917. Cei mai mulți se atasează revoluției, ca și so servășcă să-și câștige prin ea dreptul la pline la o viață mai bună..."

multe lumina și lumină în ochii. Nu, nu atât timp întregului. Nu în America unde în trei zile mai era decât dăruite și am să îmi îngheț în viața și în moarte..."

dar cum avea să arate acea lume nouă, nici lui Verșinin, nici lui Bersenev (din piesa „Ruptura”), nici celorlalți eroi..."

lăcăt merita să fie înocent. Pentru oamenii călii ca aceștia, era limpede că ceea ce trebuia să piară, era vechea Rusie..."

Comisarului. La remarcă fostului comandant de vas, că despre ofițerii ruși din trecut n-a scris numai Gumiolov ci și Lermontov și Tolstoi..."

Tudor Șoimaru

Continente

Anatole France și revoluția

HANS BALUSCHEK „Proletari” (1920)

„Victoria proletariatului este sigură. Această victorie este sigură pentru că înșiși firea lucrurilor și condițiile vieții o poruncesc și o pregătesc. Victoria va fi metodică, chibzuită, completă. Ea se profilează de pe acum deasupra lumii cu siguranța neînduplecată a unei construcții geometrice”.

Un autor obscur *) încercând să cucerească notorietatea printr-unul din acele paradouri care, dacă nu conving, intrigă și, dacă nu au strălucire, uitesc, scria în 1925 o broșură despre Anatole France, profesorul celei mai severe acuzări la adresa marelui scriitor.

„Anatole France, în politică, un orb, un ipocrit și un laș. Anatole France? În morală, un negativist, un nepunctuos, un sălbatic”.

Argumentul invocat în apărarea acestor injurii era că autorul „Istoriei contemporane” a trădat ceea ce era mai bun în opera sa, în cealaltă în care a trecut la socialism. Necunoscutul pamfletar nu era însă original. Cu mult înainte ca el să fi folosit termenii atît de violenți critici ponderații copiei, era pe Anatole France sub o avalanșă de insulte la fel de grave, chiar dacă mai politicos exprimate. Așadar, nu era pentru întâia oară cînd se lovea cu piatra în opera acestui artist fermecut, de miraculosul simplu al vieții, a artistului care a monogamizat cu vocea scăzută despre viață și moarte inducînd cu o ironie tandră răsunetul grav al întrebărilor și răspunsurilor, care a sîdîd superstițiile și a condamnat prejudecățile, — înamic declarat al injustiției. Mai curînd decît un atac surprinzător era un cîntec de tenacitate. Căci reacțiunea nu a consimțit nicodată să lerte evoluția lui Anatole France pe care o considera absurdă, încercată și plină de erori. La o analiză circumspectă, această evoluție se arată însă mai puțin contradictorie, chiar firesc. Și adevărul este că atunci cînd Anatole France lupta pentru recunoașterea nevinovăției capitulului Dreyfuss, condamnă pogromurile antievlăzilor din Polonia, mobilizează conștiințele pentru apărarea revoluției din 1905, se inflăcărea în 1917 vînzînd în Marea Revoluție Socialistă din Octombrie începutul unui nou ev. trimite în 1925 prin „L'Humanité” un salut Sovietelor, el e consecvent cu sine însuși.

Dacă a existat un punct de cotitură, acesta a fost marcajul de alacerea Dreyfuss. Afacerea Dreyfuss a constituit o lecție de viață vie și complexă. La capătul unui scurt, dar dramatic dialog launtric, France a înțeles că tăcerea sa ar fi tot atît de politică pe cît o intervenție descușă și fermă, în favoarea celui nedreptățit. Și cît de rușinoasă ar fi fost această tăcere! France a urmat cu un suris trist toate argumentele care păreau a pleda pentru indigență. A ascultat cu o amărăciune neascușă glasul celor pe care afacerea Dreyfuss nu i-a nevîlnșit. „Să lășăm justiția să-și spună cuvîntul”, glasul celor care sfătuiau măsură și prudență: „Să nu ne întierbîntăm, să fim cumpăniți”, glasul celor cinici: „Istoria nu e sensibilă decît la milioane de crime. O eroare judiciară în plus, o eroare judiciară în minus”, glasul celor iremediabil sceptici: „nedreptatea e în firea lucrurilor”. — Dar nici una din aceste voci nu i s-a părut altă de abieclă ca aceea care susținea: „Ce importantă are sacrificarea unui nevinovat, dacă prin aceasta se întărește prestigiul armatei și al națiunii?” France a înțeles că a împărtași un asemenea punct de vedere înseamnă a deschide Jarg poarta tuturor crimelor făptuite în numele patriei. Și s-a hotărît să la parte activă la lupta pentru dreptatea socială.

Atitudinea răspicată a lui Anatole France în problema revoluțiilor din 1905 și 1917 este agădar un lucru previzibil. Nu este nimic straniu în faptul că autorul lui Craignebille a putut vorbi astfel încă în 1905: „Să ne luăm alici angajamentul de a ajuta și de a servi prin toate mijloacele pe care le avem la îndemîna revoluția care, oricît ar fi de depărtată, bubuie la urechile noastre, căci azi nu mai există distanțe între popoare”. „Proletari din toate țările, uniți-vă pentru a pregăti intronarea dreptății sociale și a păcii în lume”! Dimpotrivă aceste cuvinte îl reprezintă cu adevărat pe acela care, surzînd, a arătat că, atunci cînd e vorba de umanitate, totul e posibil, chiar visul unei lumi mai bune și, citînd istoria, numînd fapte, evocînd întimplări, a descilră în rumoarea epocii sale vocei viitorului.

A fost mereu în cărțile lui o ironie care reprezenta nu numai o dezavuare morală a lumii în mijlocul căreia trăta dar și o adversitate ideologică. Dacă în „Crima lui Sylvestre Bonnard” France suride blind de blînduț notarul Mouche, cel însetat de absolut dar senin în compromis și fidel prostiei întunecate a prejudecăților mai mult decît un credincios Dumnezeului său, în „Insula Pringunilor”, acest suris nu mai e îngădător. Sălbaticia represiunilor, religioase, turpăniile burse capitaliste, afacerile verosede ale marilor potențați, sint dezvaluite de un scriitor care glumește fără sa lerte și acuză fără să ridice glasul. Cine poate uita apoi uluirea cu care bietul Craignebille observă că ceea ce e perfect logic și deplin împedec devine brusc opac îndată ce e supus judecării burgheze și că un om poate ispăși o crimă neînțapută, oricît de evidente ar fi faptele? Dar portretul vicelanului preot Guirel, al fanatului și mărginitului abate Lantaigne, al ridicolului duce de Brecc sau al stupidului general Chatmot din „Istoria contemporană”, ce atitvea talmăcesc decît avertismentul de instituțiile societății întemeiate pe injustiție?

Aruncînd o privire asupra întregii opere a scriitorului vom vedea cum mereu revine, chiar în cele mai confuze opinii o lămură dorință de adevăr de dreptate și smerită înțelegătoare. Prezența permanentă a acestui sentiment ne ajută să recunoaștem scriitorul și să înțelegem ce a putut îndupleca indiferența scepticului. Cine vrea să reconstruiască itinerarul lui France printre alicea idei și atitudini, cine vrea să urmărească drumul său

de la scepticism la generozitatea socială, va observa că, în ciuda marilor distanțe străbătute, ceva a rămas neschimbat în Anatole France. Convingerile se modifică, filozofii diverse se succed, dar în tot acest timp e un om care caută o poziție solidă în fața vieții, o poziție care să-l apere de impotri și falsuri, e o preocupare de destînl nostru și posibilitățile ameliorării lui. Scepticismul, toleranța, epicureismul, nu sint puncte de oprire, ci momente dintr-un neîntrerupt mîonlog interior, etape dintr-o lungă reflexie.

Asimilînd ceea ce e just într-o concepție, însușindu-și ceea ce e valabil dintr-o experiență de viață, France și-a edificat opera pe ce o lume vie și activă cu o mare circulație de idei. Diferitele captole ale acestei opere sint în realitate părți ale unui tot care se determină reciproc și care participă la o concepție organică. Conexiunea între primul și ultimul moment al evoluției scriitorului e deplin posibilă și aceasta fiindcă pe autorul primei cărți îl regăsim în ultima, fiindcă adevăratele lucruri cercute se păstrează. Vigilența intelectuală, înțelegere generoasă, participare optimistă la viața, aceste adevăruri durabile cercute rînd pe rînd: de care France nu poate și nu vrea să se dezică, se încorporează în zlua în care scriitorul a înțeles datorica de a lupta pentru o nouă lume în stiea ultimului adevăr descoperit și de pe această tribună se fac auzite cu un timbru nou și cu un sens nou, France și din familia celor ce se convertesc părăsînd brusc și total o credință pentru alta, ilu, luminările subite nu sint de resortul său. Un nou cîntec nu înseamnă eliminarea cîntecului mai vechi. Bergeret e cu totul altă personalitate decît Jérôme Coignard, Jérôme Coignard se deosebește esențial de Sylvestre Bonnard, dar în eroul „Istoriei contemporane” se reîntinesc toți trei.

Tot ceea ce este profund și personal în opera lui Anatole France îl îndemna pe scriitor să se alature Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Și luca ciuitatea care nu ucide emoția, dar o supraveghează. Și simțim că care stingherese izbucnirile patetice, dar steriliză resursele de ingenunitate și entuziasm. Și simțim că înțelegă a celui ce privește lucrurile din perspectiva istoriei.

B. Elvin

Amintirile unui insurgent

Amintirile aceluia care, în noaptea memorabilă de 25 octombrie 1917 a pătruns în fruntea unui detașament de insurgenți în Palatul de Iarnă și a arestat ultimul guvern burghez din Rusia, sint, de buna seamă, un lucru cu care nu te întierbîntă în fiecare zi. Aceasta și este explicația succesului de care se bucură în U.R.S.S. cartea lui V. Antonov-Ovseenko — „In revoluție”, — apărută de curînd.

Autorul a sosit în Rusia din emigratie la începutul verii lui 1917. Primele impresii pe care ni le comunică din Rusia anulul revoluției sint cele ale unei uriașe mulțimi agitate, pasionate, căutînd însetată adevărul.

Nu numai Petrogradul cloocitor se

oglindește în filele volumului. Mergem împreună cu autorul la Helsinki, unde asistăm la sedințele furtivoase ale „Centrobaltului”. Și, în sfîrșit, după zilele din iunie, din iulie, după rebeliunea kornilovistă — pătrundem împreună cu Ovseenko în Smolnii — creierul revoluției, participăm la iureșul căruia nimic nu i s-a mai putut opune — insurecția armată din Octombrie.

„Cartea lui V. Antonov-Ovseenko nu este un volum de memorii sau a-mintiri în sensul obișnuit și acestui răspîndit gen”, scrie revista literară sovietică „Znamia”. „Inchizînd această nu prea voluminoasă carte, mult timp după aceea simți încă sulărea fierbîntă și purificatoare a revoluției!”

S. Carp

LUIS BELTRAN „Pămîntul aparține celor care-l muncesc” (linogravură)

Redactor-șef: Zaharia Stancu. Colegiul redacțional: Mihai Beniuc, Marcel Bresașu, Eusebiu Camilari, Paul Georgescu (redactor-șef adjunct), Eugen Jebeleanu, George Macovescu, Ion Mihăileanu, V. Mindra (redactor-șef adjunct), Mihail Petroveanu (redactor-șef adjunct), Cicerone Theodorescu, Ion Vitner.

SIBILLA ALERAMO

Decană a literaturii italiene contemporane, Sibilla Aleramo a împunit de curînd vârsta de 82 de ani. Măscută în Alessandria la 14 august 1875, figura ei a dominat literatura feminină italiană prin sinceritatea profundă care-i străbate versurile.

Sibilla Aleramo își datorează falma literară îndoesel unui roman, Una donna, publicat în preajma vârstei de treizeci de ani. Volumele sale ulterioare de versuri sint: Momenti (1921), Poesie (1928), Si alla terra (1929), Selva d'Amore (1947).

— Incoronat cu premiul Verina în 1948. Cîntînd Luceia și durerea iubirii, parafrazînd modelul cartezian: amo, dunque sono (dăsc, deci sint), poezia ei se caracterizează printr-un fel de hedonism foarte sensibil și printr-o notă de finețe și direcție.

Sensibilitatea feminină a Sibillei Aleramo a vibrat puternic în timpul celui de al doilea război mondial, ridicîndu-se în volumul Aluta temă a dăre (1951) la o înțelegere superioară a vieții și lumii, și a pășit pe călea pe care o străbat cel mai înaintat intelectual al Italiei, călea luminată de ideile Partidului Comunist.

În preajma vârstei de 80 ani Sibilla Aleramo a vizitat Uniunea Sovietică, unde a fost primită sărbătorit.

Emoția ei profundă a cristalizat în poezia pe care o traducem, omagiu adus de conștiința progresistă a patriei sale, Revoluției din Octombrie, tocmai în zilele cînd, la Roma, a avut loc o mare înfrîntă între poezii italiene și cel sovietice, cu temă: poezia și societatea.

A. B.

RUSIA, ȚARA ÎNĂLȚIMILOR

Țară a înălțimilor,
Chiar acolo unde cîmpia imensă se întinde,
Chiar acolo unde mările te sărută,
Țară a înălțimilor,

Mai înaltă decît oricare alta în lumea cea mare.
Prima între toate țările lumii,
Prima la asaltul spre vîrtej,
Prima în ascensiunea drumului drept.
Țară a înălțimilor,
Am ascultat respirația ta fericită
Cunosteam minunea existenței tale
Dar m-ai uitat ca cel mai grandios poem.

Poem cîntat de toți fiii tăi,
Poem trăit cu ardore zi de zi,
Poem trăit și cîntat de cei mari și de cei mici —

Țară a Sovietelor,
Cu rădăcini adînci între Volga și Neva,
Pe care Homer și Pușkin ar privi-o vrăjîți.
Țară a Sovietelor,
Stejar uriaș cu atîtea ramuri spre Est și spre Vest,
Fu cea mai înaltă fericire, aproape de sfîrșitul vieții mele,
Cea mai înaltă fericire, Rusia, de-a fi atîns solul tău,
Cea mai înaltă fericire, de-a mă găsi în mijlocul oamenilor tăi.

Pămînt al Rusiei,
zadarnic este orice atribut în fața esenței tale,
în fața realității pe care o crezi în fiecare zi
cu surîsul încrederii răspîndit pretutîndeni,
cu munca tuturor care nu mai este pedepsă,
ci dar sau ofrandă,
care te face mereu mai frumoasă și mai fertilă.

Țară a Rusiei,
dragostea fiilor tăi și a tuturor aceluia care în lume
să înfăptuiesc vor o societate de egali,
uceastă dragoste te face strălucitoare de bucurie,
roșie de bucurie ca rubinele minelor tale,
roșie ca stelele în cinci colțuri de pe bătrînul Kremlin,
roșie ca flămurile din jurul mausoleului lui Lenin.

Oh, țară a lui Lenin,
Unde el se odihnește și dulce pare că respiră.
Țară a lui Lenin,
căreia el i-a transmis geniul și frumusețea.

Țară a lui Lenin,
peuru totdeauna mergînd pe dreapta și libera cale,
Calea pentru totdeauna liberă de sărăcie și de sclavie,
Calea însemnată de mărășele opere ale păcii,
Calea muncitorilor și țărănilor, a savanților și artiștilor.

Oh, țară a lui Lenin,
au încercat să te oprească din drum
au încercat, anii mulți, prin cel mai sălbatic dintre războaie,
să asasinez întreaga ta tînără gardă,
dar tu, eroic, ai reînceput să construiești gigantic.
Și în nopțile de vară poezii tăi aprînd faruri de glorie,
Acolo, în pădurile mestecenilor de argint,
care au văzut pe inamic fugînd.
Țară a lui Lenin.

în care omul și femeia au atîns adevărata demnitate,
Și nu mai sint analfabeți, nici cerșetori sau cineva care trebuie
să se vîndă

Țară a lui Lenin.
În biblioteca ta, la Moscova, mai mare ca nici o altă,
Am văzut în sala pentru copii, pe unul de opt ani,
I-am văzut — avid — întins cu coatele lui mici pe masă,
I-am văzut citînd atent și nu-i păsa de mine sau de alții.
Oh, Rusia, Țară a înălțimilor
Nestînsă este setea de a ști, a celor mici și a celor mari,
voința comună a tuturor de a înflori mereu,
așa cum cresc uzinele, colhozurile, muzeele și ateneele.
Oh, puritatea acestei nesfîrșite aspirații,
puritatea privirilor, a dansurilor, a speranțelor,
puritatea, grația, armonia erei noi.
Și acum ia-ți ultima strofă care bate în pieptul meu înainte de a
te părăsi:

Mai înainte de a mă întoarce în scumpa, biata mea Italie,
la poporul meu, generos și sărac,
la poporul meu care dă o luptă atît de aspră,
la poporul meu care de departe privește la tine,
ca la singurul lui viitor.
Era la Ruzvil, mai sus de Leningradul glorios,
În mărășinoasa cîmpie de lingă Baltica,
Seara gata era să cadă, iar vîntul înghețat.
(*) colibă era acolo sculptată în piatră
ca să fie amintită în veacuri.
Coliba de paie în care Lenin trăise ascuns și solitar
Coliba în care întreaga lună august

a anului omienouășuteșaptesprezece
El pregătise proclamația Revoluției din Octombrie.
În coliba aceea de paie și glod, pe umedul pămînt,
A fost trăit ajunul celui mai mare moment al istoriei lumii
de UNUL pentru TOTI! A fost trăit în acel adăpost singuratic,
de UNUL cu mîntea de profet și fața de uriaș,
de UNUL care era fiul țării și avea inima ta
Rusie mare,
Țară a Sovietelor,
Țară de înălțimi!

În romînește de Alexandru Balaci

BERTOLT BRECHT

MARELE OCTOMBRIE

Octombrie, slăvite, al clasei muncitoare
Ce-ai înălțat grunzul acelor aplecați
De-atît amar de vreme; o, voi iubiți soldați,
Ce mîna înarmată v-ați îndreptat-o just!
Acea ce arat-au pămîntul primăvara
Nu pentru ei muncit-au, ci alții au huzurii
Bucatele culese de mîinile trudite,
În țară tot spre șura boierilor s-au dus.
Dar mîinilor cinstite Octombrie le-a d.

Atunci abia se naște speranța omenirii
Muncitorianul cooli, mînerul cel din Wales
Și pennsylvanul trudit mai rău decît un cîin...
Învîdînd la rîndu-i de fratele-mi german
Știu toți că azi există:
Octombrie slăvit.

De-aceea cînd se vîd zburînd avioane fascist:
A Spaniei poliții au mai puține griji.
Dar an de an, în sinul mărășei Capitale,
În Moscova vestită oricărui muncitor,
Cu sprintenă mișcare ia drumul Pieții Roșii
Coloana nesfîrșită a celor ce-au învins.
Ducînd cu ea embleme de fabrici și uzine,
Machete de tractoare și caiere de tors
Din lina destinată industriei textile,
Și snopi de cereale, de griu îmbelșugat.

Deasupra e vîzduhul umbrît de avioane,
În fața regimente, coloane de tamchiști.
Pe mari fișii de pînză lozincile-s purtate,
Sînt chipurile scumpe-ale dascălilor mari.
E transparentă pînza, încît aceste toate.
Privirea le cuprînde-ntr-o clipă la un loc.

Și flutură sîndarde „nvăpăiate
Cînd s-a oprit coloana pe-ndepărtate străzi.
Petreceri, veselie și jocuri se-nfiripă,
Coloane nesfîrșite trec vesel laolaltă,
Iar pentru toți tiranii: un crunt avertisment

Octombrie, slăvite, al clasei muncitoare!

În romînește de D. Ungur

„Marele Octombrie 1937”, poem de Bertolt Brecht
din volumul „Hundert Gedichte”.

*) René Iohannet: Anatole France est-il un grand écrivain? Paris, 1925.

JOSE FONTURELLI „Proletarul”